

Analiza tržišta osiguranja u Republici Hrvatskoj

Božić, Goran

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Libertas International University / Libertas međunarodno sveučilište**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:223:886158>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-14**

Repository / Repozitorij:

[Digital repository of the Libertas International University](#)

LIBERTAS MEĐUNARODNO SVEUČILIŠTE
ZAGREB

Goran Božić

ANALIZA TRŽIŠTA OSIGURANJA U REPUBLICI
HRVATSKOJ

Zagreb, listopad 2018.

LIBERTAS MEĐUNARODNO SVEUČILIŠTE

ZAGREB

STRUČNI STUDIJ

POSLOVNA EKONOMIJA

**ANALIZA TRŽIŠTA OSIGURANJA U REPUBLICI
HRVATSKOJ**

KANDIDAT: Goran Božić

KOLEGIJ: Bankarsko poslovanje

MENTOR: Domagoj Cingula, univ. spec. oec.

Zagreb, listopad 2018.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. ULOGA I ZNAČENJE OSIGURANJA U FINANCIJSKOM SUSTAVU	2
2.1. Pojam i funkcije osiguranja	4
2.2. Vrste osiguranja.....	6
2.3. Reosiguranje	9
2.4. Povijest osiguranja i razvoj tržišta u Hrvatskoj.....	10
3. ANALIZA TRŽIŠTA OSIGURANJA U REPUBLICI HRVATSKOJ	12
3.1. Pregled tržišta osiguranja u RH.....	14
3.2. Pregled po predmetu osiguranja	18
3.2.1. Životno osiguranje	18
3.2.2. Zdravstveno osiguranje	21
3.2.3. Osiguranje vozila	23
3.2.4. Osiguranje imovine	29
3.2.5. Ostale vrste osiguranja	32
ZAKLJUČAK	50
POPIS LITERATURE	52
Knjige.....	52
Internetski izvorni	52
POPIS TABLICA	53
POPIS GRAFIKONA	54

1. UVOD

Danas se ne može zamisliti trgovina, promet (cestovni, željeznički, pomorski), putovanja i niz drugih poslova bez osiguranja. Osiguranje je zaštita i sigurnost od rizika koji mogu nanijeti štetu imovini ili osobama, tako svaka država ima svoje tržište osiguranja koje uspješno funkcionira u razvoju gospodarskog i financijskog sustava države. Na tržištu republike Hrvatske trenutno posluje 20 društava za poslove životnih i neživotnih osiguranja.

Cilja rada je analizirati tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj kroz 18 neživotnih i 7 životnih osiguranja kroz određeno vremensko razdoblje. Podaci i informacije istraživat će se putem Hanfe i Hrvatskog ureda za osiguranje. Prikupljeni podaci analizirat će ju se kroz linijske grafikone, kako bi se vidjela njihova kretanja.

Svrha rada je istražiti kako se kreću svako pojedinačno osiguranje u Republici Hrvatskoj, životna i neživotna, po broju sklopljenih polica osiguranja i zaračunatih bruto premija tih istih osiguranja, te kakva su njihova kretanja u određenom vremenskom razdoblju. Prije ulaska u Europsku uniju, u razdoblju prilagodbe nakon ulaska u EU, te nakon vremena prilagodbe.

Izrada teorijskog poglavlja ovoga preddiplomskog rada temelji se na pretraživanju literature i dostupnih baza podataka o osiguranju i njegovom tržištu. Izvori podataka obuhvaćaju: knjige, članke, časopise i statističke izvještaje. U istraživačkom dijelu rada primijenjene su statističke analize i grafikoni. Zaključci rada izvedeni nakon provedene statističke obrade prikupljenih podataka.

Rad je koncipiran u 4 cjeline. Nakon uvoda, slijedi drugo poglavlje u kojemu će biti objašnjena definicija osiguranja, vrste osiguranja, te njena povijest kako u svijetu tako i u Hrvatskoj. U trećem poglavlju, nakon općenitog dijela, govorit će se o tržištu osiguranja u Republici Hrvatskoj, njenom razvoju te zakonskim i regulatornim tijelima. Zatim provedena istraživanja i podatci koji su prikupljeni putem Hanfe i Hrvatskog ureda za osiguranje, te analizu tih podataka putem linijskih grafikona. U ovom dijelu rada prikazani su i rezultati istraživanja. U četvrtom, završnom poglavlju preddiplomskog rada, obrađuju se rezultati istraživanja te se zaključuje o ciljevima koji su se željeli postići. Na samom kraju rada se nalazi popis literature, popis tablica i grafikona koji se nalaze u radu.

2. ULOGA I ZNAČENJE OSIGURANJA U FINANCIJSKOM SUSTAVU

Društva za osiguranje ostvaruju važne funkcije i doprinose razvoju gospodarskog i financijskog sustava. Uspješno funkcioniranje tržišnog gospodarstva u cjelini i pojedinih ekonomskih subjekata ne može se zamisliti bez osiguranja. Važni su ulagači u državu i gospodarstvo putem financijskog tržišta. Omogućuju stanovništvu, poduzećima i državi održivo poslovanje i štednju u stabilnom okruženju.

Njihova uloga ponajviše se očituje u funkciji osiguranja i nadoknadi štete, ali i prikupljanju i mobilizaciji financijskih sredstava te njihovoj efikasnoj alokaciji i ulaganju, čime potiču razvojnu komponentu gospodarstva.

Društva za osiguranje ostvaruju i važne socijalne i društvene funkcije. Što je sektor osiguranja razvijeniji to je manja eventualna obveza države u nadoknadi štete i ekonomskoj pomoći pojedincima i poduzećima u nastupu određenih štetnih događaja.

Životno osiguranje značajan je i instrument štednje za starost, čime utječe na povećanje standarda u starijoj životnoj dobi. Dugoročna štednja životnog osiguranja blagotvorno djeluje na stabilnost financijskog sustava i potiče dugoročan razvoj i selekciju kvalitetnih projekata države, lokalne zajednice i poduzeća.¹

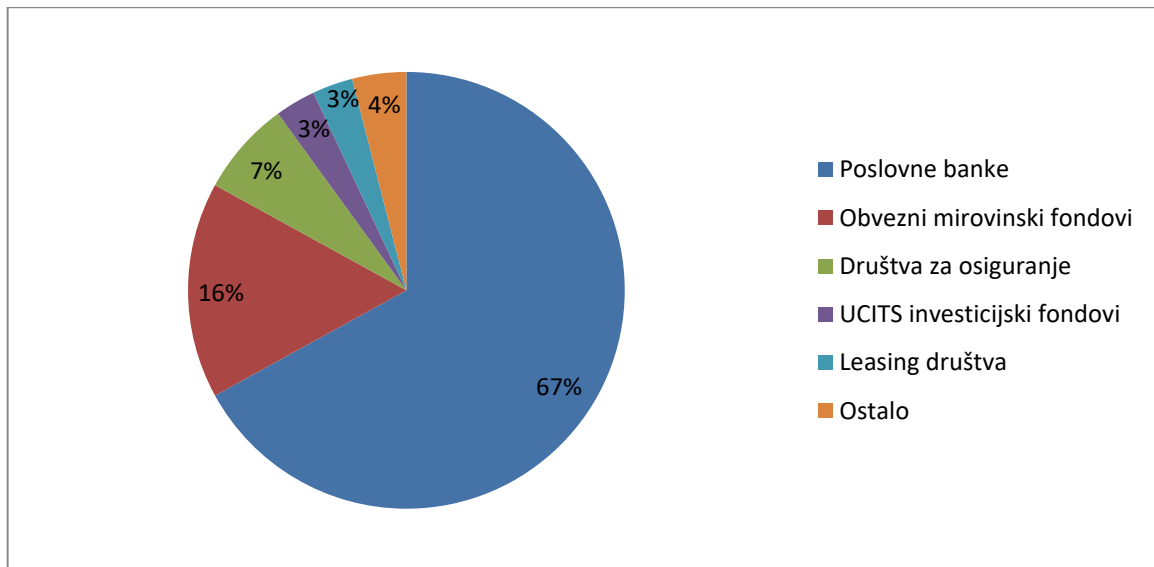
Važnost društava za osiguranje u financijskom sustavu prikazuje se udjelom aktive društva za osiguranje u aktivni svih financijskih investicija i udjelom osiguranja u štednji sektora stanovništva, kao sektora koji raspolaže viškovima financijskih sredstava.

Akumulirana imovina kod osiguratelja jamči ispunjenje njihovih tekućih i budućih obveza.²

¹Hrvatski ured za osiguranje, dostupno na:
http://www.huo.hr/Listanje_PDF/Kljucne_informacije_2017/index.html#/4 (pristupljeno 26. srpnja 2018.)

² Hrvatski ured za osiguranje, op, cit. str 8

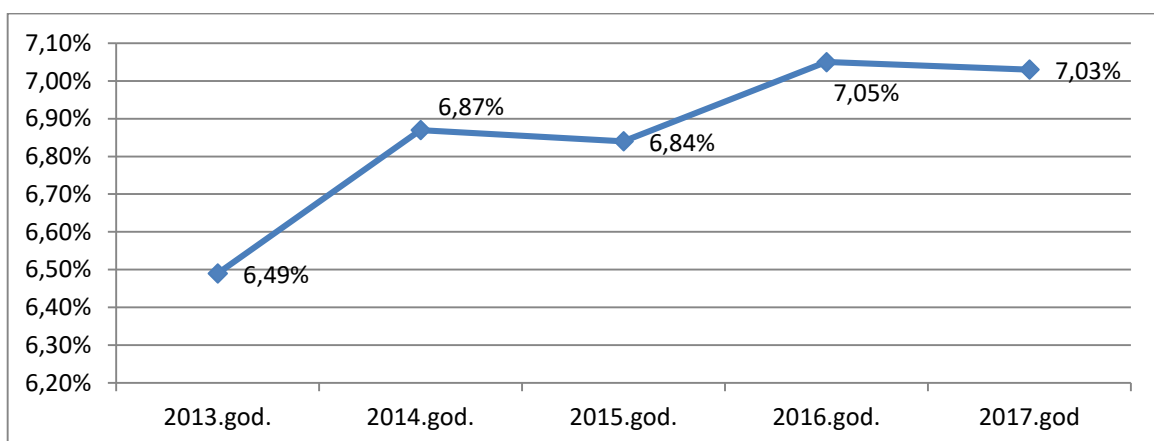
Grafikon 1. Struktura financijskih institucija u Republici Hrvatskoj

Izvor: Hrvatski ured za osiguranje, http://www.huo.hr/Listanje_PDF/Kljucne_informacije_2017/index.html#/8 (pristupljeno 26. srpnja 2018)

Iz Grafikona 1. vidi se da Hrvatski financijski sustav najviše udjela u ukupnoj aktivni svih financijskih intitucija ima u poslonima bankama, dok drugo mjesto zauzimaju mirovinski fondovi. Treći najznačajniji ulagač u financijski sustav je društvo za osiguranje sa udjelom od 7%.

Grafikon 2. Kretanje udjela društva osiguranja u financijskim institucijama u RH

Izvor: Izrada autora prema <https://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 26. Srpnja 2018)

Iz Grafikona 2. može se uočiti kako unazad 5 godina udio društva osiguranja u ukupnoj aktivni financijskih institucija je u blagom rastu, te kako usporedbom od 2013. godine do 2017. godine. udio društva osiguranja je narastao za 0,5% te kontinuirano zadržava 3 poziciju po visinu udjela u financijskim institucijama prema podacima od 5 godina unatrag.

2.1. Pojam i funkcije osiguranja

Financijska djelatnost putem koje se pruža ekonomska zaštita od određenih rizika (opasnosti) koji mogu dovesti do nastanka šteta na imovini (stvarima, imovinskim interesima), financijskih gubitaka i šteta na osobama.³

Osiguranje ostvaruje svoju zaštitu tako što osobe, izložene istoj ili sličnoj opasnosti: tj. osobe čijoj imovini, životu ili zdravlju prijete isti ili slični rizik, udružuju sredstva u “zajednički fond“ koji djeluje na načelima uzajamnosti i solidarnosti i iz kojeg se nadoknađuju štete ili isplaćuju osigurane svote. Uplatama određenog iznosa s kojeg se novca (premije) teret budućih šteta, za koje je iskustvo pokazalo da će se ostvariti, ali se ne zna samo kada i koga će pogoditi, stvara se fond za podmirenje budućih obveza.

Osiguranje može funkcionirati samo ako su doprinosi pojedinaca u osiguravajući fond toliki da odgovaraju očekivanim zahtjevima za isplatu. Nužna premija mora biti razmjerna riziku kojeg pojedinac unosi u zajedništvo. Stoga je postojanje rizika i njegovo pokriće temelj, preduvjet i smisao osiguranja.⁴

Cijena osiguranja je premija osiguranja koja se izračunava na principu velikih brojeva, odnosno vjerojatnosti nastupanja osiguranog slučaja. Premija se prikuplja od velikog broja osoba (ugovaratelja osiguranja) koji se osiguravaju od istog rizika pri čemu je osnovna pretpostavka da će samo mali broj osoba (osiguranika) zaista imati štetu koja može biti materijalna ili nematerijalna. U slučaju nastupanja osiguranog slučaja (štete) društvo za osiguranje isplatit će odštetu osobi koja se osigurala od tog štetnog događaja.⁵

Svrha osiguranja nije mogućnost zarade pojedinca, već zaštita njegovog života odnosno imovine od posljedica nastupanja štetnog događaja!

³ Bijelić M., Miletić V. (2009): Osiguranje i (reosiguranje) u globalizaciji, Ekonomija, Economics 16 (2), str. 312.

⁴ Andrijašević S., Petranović V. (1999): Ekonomika osiguranja, Alfa, Zagreb, str. 15.

⁵ Rafaj J., (2009): Tržište osiguranja, Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga, Zagreb, str. 10.

Danas se ne mogu zamisliti svjetska trgovina, međunarodni promet (zrakoplovni, pomorski, željeznički, cestovni), turistička putovanja i niz međunarodnih poslova bez osiguranja koje olakšava odvijanje tih poslova na međunarodnom tržištu. Može se utvrditi da je osiguranje globalizirano i daleko ranije od drugih djelatnosti.

U procesu privređivanja osiguranje ima funkciju održati reproduktivnu sposobnost gospodarskog subjekta, omogućiti mu da prebrodi ekonomske posljedice određenih štetnih događaja (ako isti nastanu) i nesmetano nastaviti proces privređivanja, odnosno poslovanja.

Osiguranje ima dvije vrste funkcija i to :

- Osnovnu funkciju
- Ostale funkcije.

Osnovna funkcija osiguranja je pružanje ekonomske zaštite od opasnosti/rizika koje ugrožavaju imovinu i osobe, a realizira se kroz naknadu šteta i isplatom osiguranih iznosa onima koje osigurani rizici pogode.

Ostale bi funkcije obuhvaćale:

- Razvojnu funkciju
- Antiinflacijsku funkciju
- Socijalnu funkciju

Razvojnu funkciju čine sredstva osiguranja koja se mogu kratkoročno ili dugoročno ulagati u razvojne programe koji imaju dugoročan karakter kao što su fondovi životnog osiguranja i fondovi mirovinsko-rentnog osiguranja.

Antiinflacijska funkcija – ulaganje sredstava u osiguranja predstavlja za kraće ili duže razdoblje odgođenu potrošnju jer obveze osiguratelja za naknadu šteta i isplatu osiguranih iznosa uvijek nastaju s određenim vremenskim razmakom u odnosu na uplatu premije osiguranja. Sredstva kod višegodišnjih životnih osiguranja i rentnih osiguranja ne ulaze u potrošnju odmah i pozitivno mogu djelovati na cijene (manji pritisak na rast cijena). Što je veći opseg premije mjeren učešćem u BDP-u, to je učinak toga utjecaja veći.

Socijalna funkcija sredstva u okviru sustava zaštite, štednje i ulaganja za starost, osiguranje života, stambena štednja, ulaganje u nekretnine i vrijednosne papire. Stupanj razvitka ovih oblika i ulaganja u velikoj mjeri određuje buduću socijalnu sigurnost stanovništva.⁶

⁶Bijelić M., Miletić V. (2009): Osiguranje i (reosiguranje) u globalizaciji, Ekonomija, Economics 16 (2), str. 325.-326.

2.2. Vrste osiguranja

Osnovna podjela osiguranja je na poslove životnog i poslove neživotnog osiguranja, što je i podjela koju je usvojio i hrvatski zakon o osiguranju.

Vrste osiguranja unutar skupine životnih osiguranja dijele se na:

- **Životna osiguranja**- osiguranja koja pokrivaju rizike od: smrti, doživljenja, kroničnih bolesti
- **Rentno osiguranje**- osiguranje periodičnih prihoda tijekom određenog razdoblja ili doživotno
- **Dopunska osiguranja uz životno osiguranje**- pokrivaju rizike: smrti, djelomične ili potpune nesposobnosti za rad, boravka u bolnici uslijed nezgode ili pak uslijed bolesti
- **Osiguranje za slučaj vjenčanja ili sklapanja životnog partnerstva ili rođenja**- osiguranje koje pokriva rizik vjenčanja ili sklapanja životnog partnerstva ili doživljenja unaprijed određene dobi ili rođenja
- **Životna ili rentna osiguranja kod kojih ugovaratelj snosi rizik ulaganja**-je osiguranje vezano uz vrijednost udjela UCITS fonda kako je definiran zakonom kojim se uređuje osnivanje i poslovanje otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom, uz vrijednost imovine unutarnjeg fonda ili uz dionički indeks, odnosno drugu referentnu vrijednost
- **Tontine**- osiguranja u kojima se osnivaju udruženja članova kako bi zajednički kapitalizirali svoje doprinose i potom raspodijelili tako prikupljena sredstva preživjelim članovima ili korisnicima umrlih članova
- **Osiguranje s kapitalizacijom isplate**- osiguranje temeljeno na aktuarskim izračunima kod kojeg se u zamjenu za jednokratno, odnosno višekratno plaćanje unaprijed ugovorenog iznosa premije preuzimaju obveze isplate iznosa u određenoj visini kroz određeno razdoblje

Osnovna svrha životnog osiguranja je pružanje zaštite, odnosno stvaranje financijske sigurnosti pojedincu i njegovoj obitelji od opasnosti koje mu mogu ugroziti život.⁷

⁷ Rafaj J., (2009): Tržište osiguranja, Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga, Zagreb, str. 27.

Vrste osiguranja unutar skupine neživotnih osiguranja dijele se na:

- **Osiguranje od nezgode-** osiguranje pokriva ozljede na radnom mjestu i profesionalne bolesti
- **Zdravstveno osiguranje-** osiguranje koje u slučaju bolesti, ozljeda i drugih nesretnih slučajeva, pokriva troškove liječenja, opskrbe lijekova, medicinskih pomagala itd.
- **Osiguranje cestovnih vozila-** osim tračnih vozila je osiguranje koje pokriva sva oštećenja ili gubitak cestovnih vozila
- **Osiguranje tračnih vozila-** osiguranje koje pokriva sva oštećenja ili gubitak tračnih vozila
- **Osiguranje zračnih letjelica-** osiguranje koje pokriva sva oštećenja ili gubitak zračnih letjelica
- **Osiguranje plovila-** osiguranje koje pokriva sva oštećenja ili gubitak morskih, riječnih, jezerskih plovila i plovila za plovidbu kanalima
- **Osiguranje robe u prijevozu-** osiguranje koje pokriva sva oštećenja ili gubitak robe u prijevozu ili prtljage i drugih dobara, neovisno o obliku prijevoza
- **Osiguranje od požara i elementarnih šteta-** osiguranje koje pokriva sva oštećenja ili gubitak imovine osim (cestovnih vozila, tračnih vozila, zračnih letjelica, plovila, robe u prijevozu) uslijed djelovanja: požara, eksplozije, oluje, elementarnih nepogoda osim oluje, atomske energije, pomicanja tla i ostalih dopunskih opasnosti
- **Ostala osiguranja imovine-** osiguranja koja pokrivaju sva oštećenja ili gubitak imovine osim (cestovnih vozila, tračnih vozila, zračnih letjelica, plovila, robe u prijevozu) koja nastane uslijed tuče ili smrzavanja kao i posljedica svakog drugog događaja kao što je primjerice krađa i ostalih djelovanja različitih od djelovanja Osiguranja od požara i elementarnih šteta
- **Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila-** osiguranje koje pokriva sve vrste odgovornosti koje proizlaze iz upotrebe kopnenih motornih vozila na vlastiti pogon uključujući odgovornost prijevoznika
- **Osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica-** osiguranje koje pokriva sve vrste odgovornosti za upotrebu zrakoplova odnosno zračnih letjelica uključujući odgovornost prijevoznika
- **Osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila-** osiguranje koje pokriva sve vrste odgovornosti koje proizlaze iz upotrebe morskih, riječnih, jezerskih plovila i plovila za plovidbu kanalima uključujući odgovornost prijevoznika

- **Ostala osiguranja od odgovornosti**-osiguranja koja pokrivaju sve vrste odgovornosti, osim odgovornosti za upotrebu motornih vozila, zračnih letjelica i plovila
- **Osiguranje kredita**-osiguranje koje pokriva rizik od neplaćanja kredita
- **Osiguranje jamstva**-osiguranje koje pokriva i izravno i neizravno jamstvo za ispunjavanje obveza dužnika
- **Osiguranje od raznih financijskih gubitaka**- osiguranje koje pokriva: profesionalne rizike, izgubljenu dobit, nepredviđene poslovne troškove, gubitak tržišne vrijednosti itd.
- **Osiguranje troškova pravne zaštite**-osiguranje koje pokriva troškove pravne zaštite i troškove sudskog ili kojeg drugog postupka
- **Osiguranje pomoći (asistencija)**-osiguranje koje pokriva pomoć pruženu osobama koje zapadnu u teškoće za vrijeme puta, izvan doma ili uobičajenog boravišta.⁸

Imovinu može osigurati svaka osoba koja ima opravdani interes na predmetu osiguranja, tj. koja će nastupanjem osiguranog slučaja pretrpjeti određeni materijalni gubitak.⁹

Prema načinu sklapanja ugovora osiguranje može biti :

- Dobrovoljno
- Obavezno

Obavezna osiguranja su ona koja ugovorne strane moraju zaključiti po sili zakona, dok su dobrovoljna sva ostala u kojima su ugovorne strane slobodne u njihovu zaključivanju.

Obvezna osiguranja svrstavaju se u posebnu grupu jer se sklapaju po zakonu, a obuhvaćaju:

- Osiguranje putnika u javnom prijevozu od posljedica nesretnog slučaja
- Osiguranje korisnika odnosno vlasnika motornih vozila od odgovornosti za štete učinjene trećim osobama
- Osiguranje vlasnika odnosno korisnika zrakoplova od odgovornosti za štete pričinjene trećim osobama

⁸ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_03_23_653.html (pristupljeno 28. srpnja 2018)

⁹Rafaj J., (2009): Tržište osiguranja, Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga, Zagreb, str. 33

- Osiguranje vlasnika odnosno korisnika brodice na motorni pogon
- Osigurnje prijevoza opasnih tereta
- Osiguranje nezgoda na radu i profesionalnih oboljenja
- Druga obvezna osiguranja

Država svojim propisima odlučuje koje će osiguranje utvrditi kao obvezna. U Hrvatskoj su propisana Zakonom o osiguranju i posebnim zakonima.¹⁰

2.3. Reosiguranje

Reosiguranje je djelatnost koja spada u okvir poslova osiguranja, a omogućava osigurateljima da preuzimaju rizike koji prelaze njihove vlastite kapacitete nošenja rizika. Odvija se samo interno, između osiguratelja i reosiguratelja, a osiguranik niti ne zna niti mora znati da postoji reosiguranje, jer sva svoja prava iz sklopljenog ugovora ostvaruje izravno i isključivo od svog osiguravatelja. Ono omogućava osiguratelju povećanje kapaciteta za preuzimanje rizika. Reosiguranje predstavlja osiguranje osiguratelja-prvoosiguratelja, isto kao što osiguranje predstavlja osiguranje osiguranika. Reosiguranje na vrlo jednostavan način omogućava automatizaciju (dijeljenje) rizika. I reosiguratelj utvrđuje svoje kapacitete nošenja rizika.

Da nema reosiguranja, osiguratelji ne bi mogli preuzimati u osiguranje niz velikih pojedinačnih rizika gdje mogu nastati vrlo velike pojedinačne štete od požara i eksplozije, pada i udara, potonuća i drugih rizika; zatim rizike gdje mogu nastati masovne i katastrofalne štete od rizika potresa, poplave, oluje, tuče i do promjena koje bi mogle dovesti u nemogućnost izvršavanja obveza osiguratelja; rizike odgovornosti s vrlo visokim svotama pokrića.¹¹

Reosiguranje je od nezamjenjive važnosti za sigurnost poslovanja osiguravatelja pa je poznata uzrečica “dobro osiguranje započinje reosiguranjem!”

Reosiguranju nije cilj zaštita osiguravatelja u slučaju nižega ostvarenja dohotka iz ulaganja sredstava od planiranoga ili pak od neočekivanoga povećanja troškova, nego pokriće rizika iz sklopljenog ugovora o osiguranju.

¹⁰Andrijašević S., Petranović V. (1999): Ekonomika osiguranja, Alfa, Zagreb, str 126.

¹¹Bijelić M., Miletić V. (2009): Osiguranje i (reosiguranje) u globalizaciji, Ekonomija, Economics 16 (2), str. 316.

Osnovne vrste reosiguranja su proporcionalno i neproporcionalno reosiguranje. Kod proporcionalnog reosiguranja reosiguravatelj prihvaća fiksnu proporciju udjela u mogućoj obvezi osiguravatelja iz ugovora o osiguranju za proporcionalni dio premije. Kod neproporcionalnih reosiguranja reosiguravateljeva obveza dolazi do izražaja samo u slučaju ako štete cedenta (osiguravatelja) prijeđu unaprijed ugovoreni iznos.¹²

2.4. Povijest osiguranja i razvoj tržišta u Hrvatskoj

Povijest osiguranja potiče davno u prošlost i to oko 3000. godina prije Nove ere u Kini, oko rijeke Yangtze, na mjestima gdje je bila opasna plovidba, organizirali su se prvi oblici osiguranja. Pomorci su potpisivali ugovore o osiguranju kako bi se za njih kako bi se za njih mogla isplatiti otkupnina u slučaju zarobljavanja. Premija za tu vrstu osiguranja računala se na temelju putovanja na kojem su pomorci odlazili i u slučaju gubitka, brodovlasniku se nadoknađivala šteta, a ako brod stigne na odredište, vlasnik je bio dužan da isplati određeni dio dobiti osiguravajućem društvu od prodaje robe.

Pisani tragovi o osiguranju postoje i u Hamurabijevom zakonu (oko 1700. godina prije Nove ere) gdje se pisane odredbe o solidarnoj raspodjeli rizika zbog napada pljačkaša prilikom prijevoza robe kroz pustinju, te o odgovornosti graditelja za nekvalitetnu izgradnju nekog objekta.

U Rimskom pravu do 13. stoljeća uspostavljen je oblik pomorskog osiguranja gdje vlasnik broda uzimao pomorski zajam prije puta, a ukoliko bi brod i roba stigli neoštećeni na odredište, vlasnik broda vraćao bi zajam uz ugovorenu kamatu.

1236. godine papa Grgur VII ukinuo je pomorski zajam zbog lihvarskih kamata koje su se plaćale i uveo fiktivne kupoprodajne ugovore. Tim ugovorom bi stranka prije puta kupovala brod i robu uz obvezu da isplati kupoprodajnu cijenu samo ako brod i roba stignu na odredište, a prodavatelj broda bi davao novom kupcu premiju koja se ne bi vraćala. Ta papina odluka je jako bitna za razvoj osiguranja i osiguravajućih društava jer se ti ugovori smatraju pretečom suvremenog osiguranja.

Najstarija isprava o pomorskom osiguranju pronađena je u Genovi, a izdana je 23. listopada 1347. godine. Prva polica osiguranja izdana je 1384. godine u Pisi. 1562. godine u Dubrovniku je izdan zakonski akt koji regulira odnose iz osiguranja.

¹²Andrijašević S., Petranović V. (1999): Ekonomika osiguranja, Alfa, Zagreb, str. 311.

U kavani Edwarda Lloyda 1868. godine udružili su se trgovci i individualni osiguravatelji i formirali prvo osiguravajuće društvo, zvalo se Lloyd's Underwriters Association (udruženje individualnih osiguravatelja) postoje i danas te predstavljaju jedno od najznačajnijih svjetskih tržišta osiguranja.

Kratkoročne police osiguranja bile su poznate u početku razvoja osiguranja, za razliku od danas gdje su police osiguranja dugoročne. Kako je za dugoročne police trebala procjena smrti osiguranika tako se to smatra osnovom za izračun premije osiguranja.

Krajem 18. i početkom 19 stoljeća James Dodson je postavio osnovna načela za životno osiguranje, neka načela vrijede i danas. 1835 prvo udruženo društvo za životno osiguranje New England Life.¹³

Razvoj osiguranja u Hrvatskoj. Osiguranje u Hrvatskoj kao domaće osiguranje započelo je osnutkom osiguravajuće zadruge „Croatia“ u Zagrebu 1884. Godine za čiji je kapital platilo zagrebačko poglavarstvo. Na našem su područje poslovala ranije samo strana osiguravajuća društva posredstvom svojih podružnica i predstavništva. Strani utjecaj bio je posvuda nametan pa tako i u području osiguranja ali ono se ne samo održalo već i vrlo brzo ojačalo. Razvoj domaćeg osiguravatelja podupiralo i cjelokupno hrvatsko vatrogastvo koje cijelo vrijeme poslovanja zadruge bilo usko povezano.

Zadruga Croatia širila je postupno područje svojega poslovanja vlastitim snagama i kadrovima. Uvodi se zadružno poslovanje u BiH (1898. godine), Dalmaciji (1890.), te Istri uključujući i Trst i Goricu 1905. godine. Iste te godine zadruga je počela sklapati prvi put poslove životnog osiguranja. Popularizaciju i njeno širenje pridonijelo uvođenje tzv. „Pučkog osiguranja“ s fiksnom osiguranom svotom i pojednostavljenom manipulacijom. Bilo je namijenjeno manje imućnim građanima, dakle širokim narodnim slojevima kojima je upravo najviše i trebalo.

1937. godine uvodi se državni nadzor nad radom osiguravajućih društava, a cilj je bio suzbiti nelegalnu konkurenciju i povratiti interes javnosti u osiguranje. 1967. godine donesen je novi zakon kojim se ukida teritorijalni monopol, pa osiguravajući zavodi mogu poslovati na cijelom području države. Zbog teških uvjeta za osnivanje registriralo se samo 11 zavoda koji su ispunjavali uvjete (od ranijih 128). Početkom 90-ih godina uz Croatiju se počinju osnivati i drugi domaći osiguratelji.

¹³Andrijašević S., Petranović V. (1999): Ekonomika osiguranja, Alfa, Zagreb, str. 73-76.

3. ANALIZA TRŽIŠTA OSIGURANJA U REPUBLICI HRVATSKOJ

U Republici Hrvatskoj na tržištu osiguranja na kraju 2017.godine poslovalo je ukupno 20 društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Hrvatskoj i 2 društva za osiguranje sa sjedištem u članicama Europske unije koje obavljaju poslove osiguranja izravno ili preko podružnice na području Republike Hrvatske uz odobrenje nadležnog nadzornog tijela i uz uvjete propisane Zakonom o osiguranju. Od ukupnog broja društava za osiguranje 5 ih je obavljalo isključivo poslove životnog osiguranja, 7 društava isključivo poslove neživotnih osiguranja, dok je preostalih 8 društava za osiguranje obavljalo poslove životnih i neživotnih osiguranja.¹⁴

Tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj, kao i djelokrug i nadležnost Hanfe u tom području, uređeno je Zakonom o osiguranju, Zakonom o obveznim osiguranjima u prometu te pripadajućim podzakonskim aktima

Djelatnost osiguranja u Republici Hrvatskoj reguliraju sljedeći propisi:

- Zakon o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (NN 140/05)- provodi nadzor tržišta osiguranja, odnosno zakonitosti poslovanja subjekata nadzora radi održavanja učinkovitog, sigurnog i stabilnog tržišta osiguranja s ciljem zaštite interesa osiguranika, odnosno korisnika osiguranja te pridonosenja stabilnosti financijskog sustava.
- Zakon o osiguranju (NN broj 151/05)- uređeno je osnivanje i poslovanje društava za osiguranje, društava za reosiguranje, obavljanje poslova unutarnje revizije i revizije društava za osiguranje te obavljanje poslova zastupanja u osiguranju odnosno poslova posredovanja u osiguranju i reosiguranju.
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju (NN 87/08)
- Zakon o obveznim osiguranjima u prometu (NN 151/05)
- Zakon o obveznim odnosima (NN 35/05, 41/08)
- Zakon o trgovačkim društvima (NN 111/93, 34/99, 121/99, 107/07)
- Zakon o reviziji (NN 146/05, 139/08)
- Zakon o računovodstvu (NN 109/07)
- podzakonski akti doneseni temeljem navedenih zakona.¹⁵

¹⁴Hrvatski ured za osiguranje, dostupno na:

http://www.huo.hr/Listanje_PDF/Kljucne_informacije_2017/index.html#/18 (pristupljeno 29. srpnja 2018)

¹⁵Rafaj J., (2009): Tržište osiguranja, Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga, Zagreb, str. 9.

Tablica 1. Poslovi osiguranja koje su društva za osiguranje obavljala tijekom 2017. godine

Društvo za osiguranje	Poslovi osiguranja
Agram life osiguranje d.d.	Životno osiguranje
Allianz Zagreb d.d.	Složeno osiguranje
Croatia osiguranje kredita d.d	Neživotno osiguranje
Croatia osiguranje d.d.	Složeno osiguranje
Ergo osiguranje d.d.	Neživotno osiguranje
Ergo životno osiguranje d.d.	Životno osiguranje
Erste osiguranje d.d.	Životno osiguranje
Euroherc osiguranje d.d.	Neživotno osiguranje
Generali osiguranje d.d.	Složeno osiguranje
Grawe osiguranje d.d.	Složeno osiguranje
Hok osiguranje d.d.	Neživotno osiguranje
Hrvatsko kreditno osiguranje d.d.	Neživotno osiguranje
Izvor osiguranje d.d.	Neživotno osiguranje
Jadransko osiguranje d.d.	Neživotno osiguranje
Merkur osiguranje d.d.	Složeno osiguranje
OTP osiguranje d.d.	Životno osiguranje
Triglav osiguranje d.d.	Složeno osiguranje
Uniqa osiguranje d.d.	Složeno osiguranje
Wiener osiguranje VIG d.d.	Složeno osiguranje
Wüstenrot životno osiguranje d.d.	Životno osiguranje

Izvor: izrada autora prema <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/publikacije-arhiva/2018>

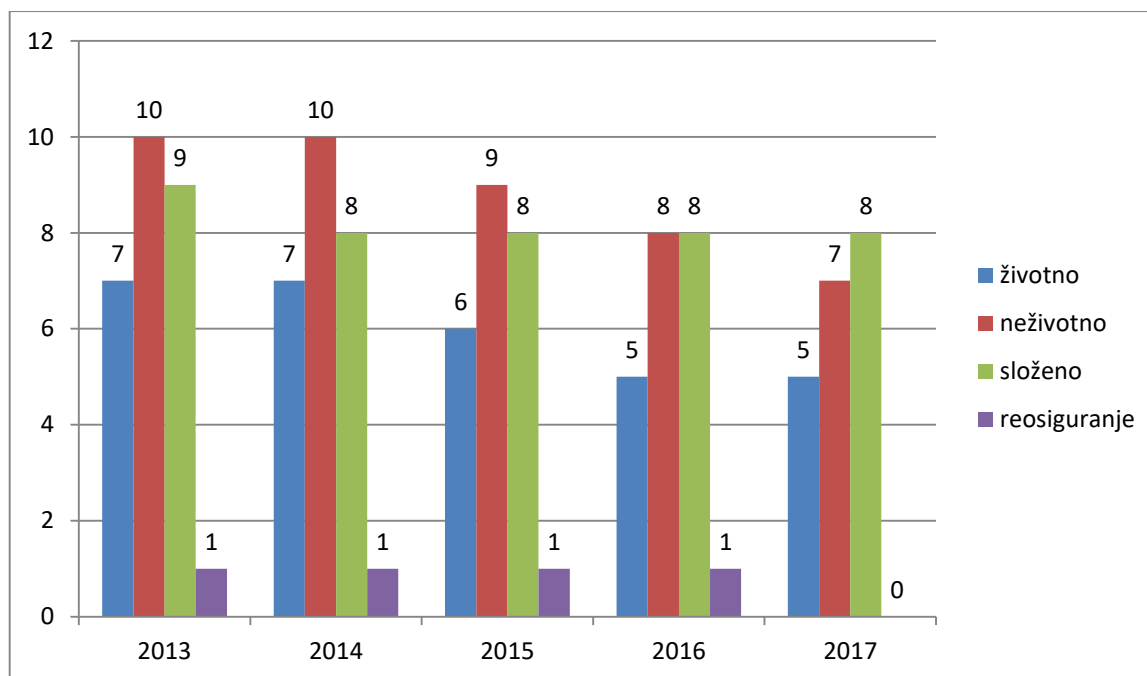
Konkurencija u osiguranju pretpostavlja razvijeno tržište osiguranja na kojem se usklađuju ponuda i potražnja za „sigurnošću“ u nekom prostoru i vremenu i to: po vrsti, kvaliteti i količini, pri čemu je to pokriće raznovrsno, jer su objekti osiguranja i opasnosti tj. rizici raznovrsni. Zato i ne postoji jedinstveno uniformno osiguravateljno tržište, već je svaka vrsta „sigurnosti“ sadržaj posebnog osiguravateljnog tržišta, pa postoji toliko tržišta koliko postoji i vrsta osiguranja u kojima se ostvaruje izravnaje rizika (rizična zajednica).

Karakteristike konkurentnog tržišta osiguranja odnosno pretpostavke za njegovo funkcioniranje su homogenost, transparentnost, odlučivanje na ekonomskim načelima, osobne, prostorne i vremenske preferencije potrošača te veliki broj kupaca i osiguravatelja.¹⁶

3.1. Pregled tržišta osiguranja u RH

Na tržištu osiguranja broj osiguravajućih društava koje obavljaju poslove osiguranja mijenjao se tokom godina, a njihovo kretanje prikazano je grafikonom 3.

Grafikon 3. Kretanje broja društava za osiguranje i društava za reosiguranje u zadnjih 5 godina

Izvor: Izrada autora prema podacima Hrvatskog ureda za osiguranje <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 1. kolovoza 2018)

Iz Grafikona 3. može se uočiti kako je broj društava za osiguranje i društava za reosiguranje u zadnjih 5 godina u kontinuiranom padu, te se broj društava smanjuje iz godine u godinu barem za jedno. Podaci iz 2013 godine nam pokazuju kako je na tržištu poslovalo 27 društava za osiguranje i reosiguranje, dok je 2017. godine poslovalo ukupno 20 društava s time da nije poslovalo niti jedno društvo za reosiguranje.

¹⁶Andrijašević S., Petranović V. (1999): Ekonomika osiguranja, Alfa, Zagreb, str. 170-171.

Manji broj društava može se obrazložiti time što su se neka društva pripajala drugima (Croatia zdravstveno osiguranje d.d. pripojilo se Croatiji osiguranju d.d. 2017.godine) ili su provedena prekogranična pripajanja (Velebit osiguranje d.d. se pripojilo Zavarovalnici Sava d.d. koja posluje u RH putem Sava osiguranje d.d. podružnica Hrvatska 2016.godine).

Manji broj društava nije povoljan niti za osiguranike, niti za osiguravatelje jer se smanjuje konkurencija na tržištu. Konkurencija izravno djeluje na cijenu osiguranja (tj. bruto premiju) i na kvalitetu pruženog pokrića. Pritom sniženje cijene osiguranja ne može ići na teret tehničke premije koja mora pokriti obveze iz ostvarenih rizika, pa preostaje eventualno sniženje troškova poslovanja. Konkurencija na tržištu onemogućava nadtarifiranje, dakle, ostvarenje dobiti s te osnove, jer bi to dovelo do gubitka osiguranika, ali i podtarifiranje tehničke premije koje bi dovelo do propasti osiguravatelja.¹⁷

Na kraju 2017.godine zaračunata bruto premija društava za osiguranje u Republici Hrvatskoj iznosila je 9 055 923 737 kuna, od toga premija neživotnih osiguranja činila je 6 115 709 596 kuna ili 67,5 %, a premija životnih osiguranja 2 940 214 140 kuna ili 32,5%. Broj sklopljenih polica osiguranja u 2017.godini 9 920 837, od toga kod neživotnog osiguranja sklopljeno je 8 427 216 polica, a 1 493 621 polica životnog osiguranja. U 2017. Godini zabilježen je rast ukupne premije od +3,4%, ali ovaj puta zahvaljujući pozitivnim kretanjima na tržištu neživotnih osiguranja od +4,7% i životnih osiguranja od +0,8%.

Društvo za osiguranje sa najvišim tržišnim udjelom u ukupnoj zaračunatoj bruto premiji na kraju 2017.godine bilo je Croatia osiguranje d.d. s udjelom od 28,9%, na drugom mjestu je Allianz Zagreb d.d. sa 12,7%, a slijede ih Euroherc osiguranje d.d. sa 10,1%, Wiener osiguranje VIP d.d. i Jadransko osiguranje d.d. sa 6,6%, te Uniqa osiguranje d.d. sa 6,2% tržišnog udjela. Šest društava za osiguranje imalo je pojedinačni tržišni udjel u ukupnoj premiji manji od 1%.¹⁸

¹⁷Andrijašević S., Petranović V. (1999): Ekonomika osiguranja, Alfa, Zagreb, str. 173.

¹⁸Hrvatski ured za osiguranje str 18. (pristupljeno 1. kolovoza 2018)

Tablica 2. Osiguravatelji sa najviše naplaćenih premija neživotnih osiguranja u 2017.godini

Neživotna osiguranja	
Društvo za osiguranje	Broj naplaćenih premija osiguranja
1.Croatia osiguranje d.d.	2.389.598
2. Euroherc osiguranje d.d.	1.496.109
3. Jadransko osiguranje d.d.	937.783

Izvor: Izrada autora prema podacima Hrvatskog ureda za osiguranje <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 10. rujna 2018)

Tablica 2. pokazuje tri osiguravajuća društva koja su naplatili najviše broja premija osiguranja u prošloj godini u neživotnim osiguranjima. Euroherc i Jadranskom osiguranju u odnosu na 2016. godinu povećali broj naplaćenih premija, dok kod vodeće Croatije osiguranje broj naplaćenih premija se smanjio u odnosu na 2016. (ako gledamo zajedničke rezultate i sa Croatia zdravstvenim osiguranjem). Croatiji osiguranju 2017. Godine pripojilo se i Croatia zdravstveno osiguranje.

Tablica 3. Osiguravatelji sa najviše naplaćenih premija životnih osiguranja u 2017.godini

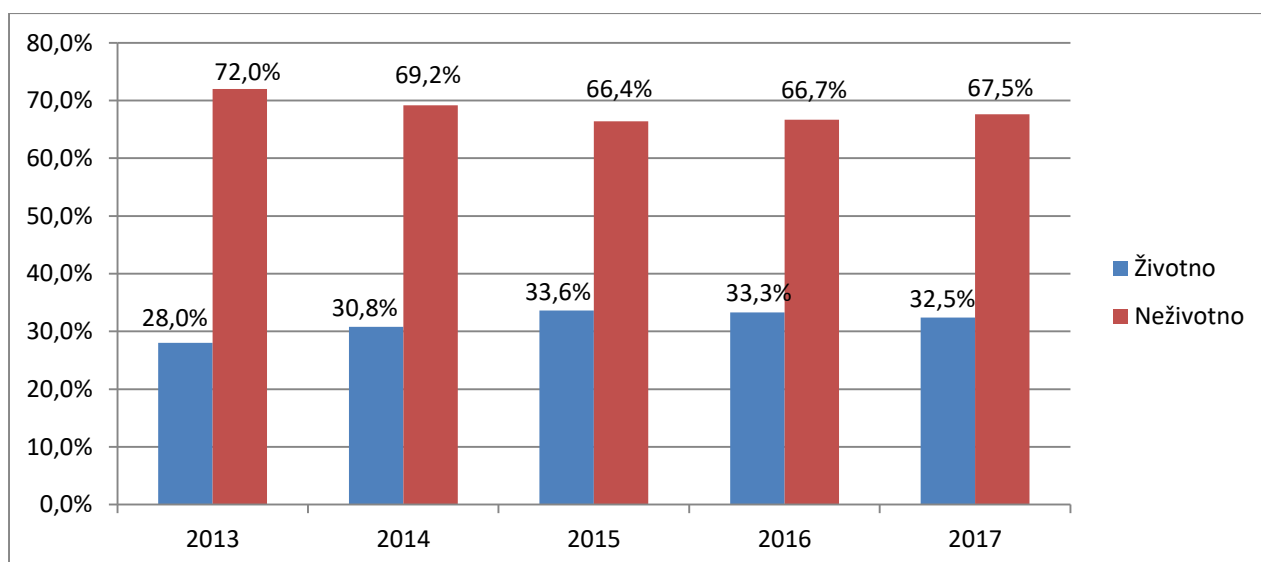
Životna osiguranja	
Društvo za osiguranje	Broj naplaćenih premija osiguranja
1.Allianz Zagreb d.d.	369.115
2. Croatia osiguranje d.d.	213.716
3. Uniqa osiguranje d.d.	144.324

Izvor: Izrada autora prema podacima Hrvatskog ureda za osiguranje <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 10. rujna 2018)

Iz Tablice 3. podaci nam govore kako za razliku od neživotnih osiguranja, u životnim osiguranjima najviše naplaćenih premija ima Allianz Zagreb, dok na drugom mjestu je Croatia, te Uniqa osiguranje. S usporedbom na 2016. godinu poredak je isti, ali i Croatia i Uniqa osiguranje naplatili su manji broj sklopljenih premija nego u 2016. godini, za razliku od vodećeg Allianza koji je povećao i u prošloj godini broj naplaćenih premija osiguranja.

U strukturi premijskog prihoda društava za osiguranje u Republici Hrvatskoj na kraju 2017. godine nije bilo značajnih promjena. I daljenajzastupljenija vrsta osiguranja u strukturi ukupne zaračunate bruto premije bila je vrsta 19 – Životno osiguranje 24,5% i nešto je niži postotak u odnosu na prošlu godinu (25,6%). Udio automobilske odgovornosti (vrsta 10 – Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila) i dalje je u padu što je prvenstveno rezultat procesa liberalizacije tržišta, ali ono se i dalje nalazi na drugom mjestu po udjelu u ukupnoj zaračunatoj bruto premiji. Treću poziciju i dalje drži kasko osiguranje cestovnih vozila s 9,8%, zatim slijede osiguranja od požara i elementarnih šteta s 6,8% i ostala osiguranja imovine sa 6,5%.¹⁹

Grafikon 4. Odnos životnih i neživotnih osiguranja od 2013. do 2017. godine

Izvor: Izrada autora prema podacima Hrvatskog ureda za osiguranje <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 2. kolovoza 2018.)

Grafikon 4. pokazuje nam odnos životnih i neživotnih osiguranja kroz zaračunatu bruto premiju osiguranja ukupne zaračunate bruto premije osiguranja u Hrvatskoj. Najveća razlika između životnih i neživotnih osiguranja bila je 2013. godine kada su životna osiguranja činila svega 28% zaračunatih premija od ukupnog broja zaračunatih premija osiguranja. Broj zaračunatih bruto premija životnog osiguranja je bio u porastu do 2015, gdje nakon toga kreće blagi pad. 2015. godine bilo je najviše zaračunatih premija životnih osiguranja u ukupnom broju zaračunatih premija osiguranja, te je tada bila i najmanja razlika zaračunatih premija osiguranja u odnosu životnih i neživotnih osiguranja prema ukupnom broju zaračunatih premija osiguranja u hrvatskoj.

¹⁹Hrvatski ured za osiguranje str 18. (pristupljeno 2. kolovoza 2018)

3.2. Pregled po predmetu osiguranja

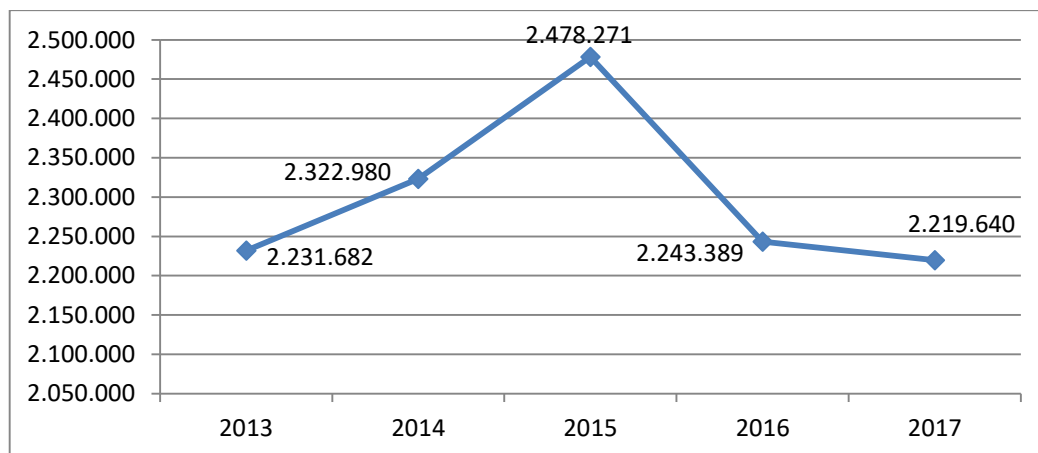
Analiza svih dvadeset i pet vrsta osiguranja (životnih sedam i neživotnih osamnaest) po kretanju zaračunatih bruto premija i naplaćenih polica osiguranja raspoređeno je prema predmetu osiguranja na četiri podpoglavlja.

3.2.1. Životno osiguranje

- **Životna osiguranja**

Kretanje zaračunate bruto premije životnih osiguranja od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom. Osiguranje uključuje rizike od Osiguranje za slučaj doživljenja, Osiguranje života za slučaj smrti i doživljenja, Osiguranje kritičnih bolesti. Najveći udio rizika iz osiguranje je Osiguranje života za slučaj smrti i doživljenja sa oko 80%.

Grafikon 5. Kretanje zaračunate bruto premije životnih osiguranja (u 000 kn)

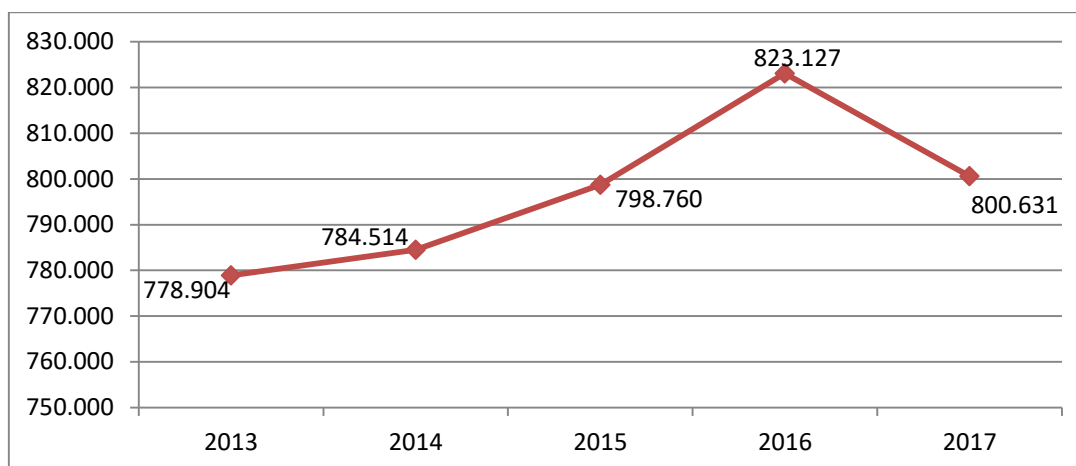

Izvor : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 7. kolovoza 2018)

Podaci iz Grafikona 5. pokazuju nam kako je rast zaračunate bruto premije životnih osiguranja zaustavljen 2016. godine, kada se dogodio pad broja zaračunatih premija koji se zatim prenio i u 2017. godinu. Najveći rast se dogodio 2015. godine od +6,7% u odnosu na godinu ranije, dok je najveći pad bio 2016. godine od -9,5% u odnosu na 2015. godinu. 2017. godina završila je sa padom premije od -1,06%.

Kretanje broja sklopljenih polica životnih osiguranja od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom.

Grafikon 6. Kretanje broja polica životnih osiguranja

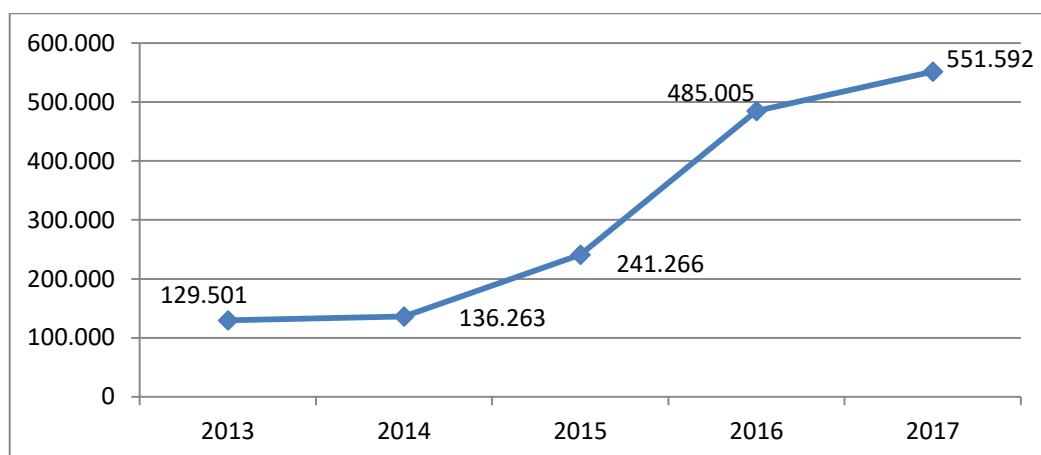
Izvor: : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 7. kolovoza 2018)

Iz Grafikon 6. vidljivo je kako je stalni rast bio do 2017. godine kad se onda dogodio pad broja polica životnih osiguranja od 22 496 policu manje nego 2016. godine. Najviše sklopljenih polica dogodilo se 2016. godine, 823 127 polica. Nadamo se što bržem oporavku i rastu broja životnih osiguranja osiguranja.

- **Životna i rentna osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja**

Kretanje zaračunate bruto premije životnih i rentnih osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja od 2013. do 2017. godine prikazan je grafikonom. Osiguranje uključuje rizike Osiguranje života za slučaj smrti i doživljenja kod kojeg ugovaratelj snosi rizik ulaganja, Životno osiguranje kod kojeg ugovaratelj snosi rizik ulaganja s garancijom isplate i Ostala životna osiguranja kod kojih ugovaratelj snosi rizik ulaganja. Najveći udio osiguranja od rizika zauzima Osiguranje života za slučaj smrti i doživljenja kod kojeg ugovaratelj snosi rizik ulaganja sa više od 60%.

Grafikon 7. Kretanje bruto premije životnih i rentnih osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja (u 000 kn)

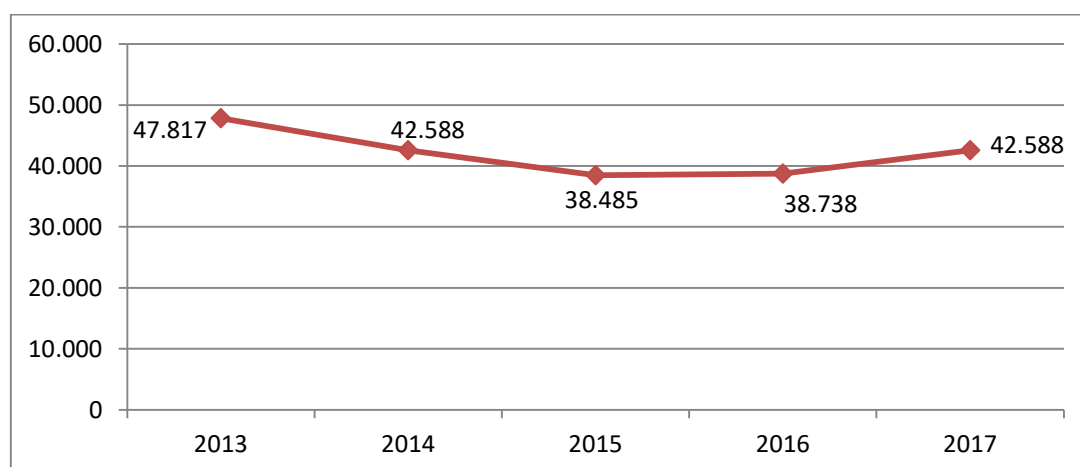

Izvor : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 7. kolovoza 2018)

Prema podacima Grafikona 7. kontinuirani rast bruto premija osiguranja zabilježen je u razdoblju od 2013. do 2017. godine. Prvi veći rast dogodio se 2015. godine sa +77,1% više premije nego godinu ranije. Drugi veći rast zabilježen je 2017. godine od 13,73% u odnosu na 2016. godinu. Najveći rast zaračunate bruto premije osiguranja obilježila je 2016. godina sa rastom od 101%.

Kretanje broja sklopljenih polica premije životnih i rentnih osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja od 2013 do 2017 godine prikazano je grafikonom.

Grafikon 8. Kretanje broja polica premije životnih i rentnih osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja

Izvor : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 7. kolovoza 2018)

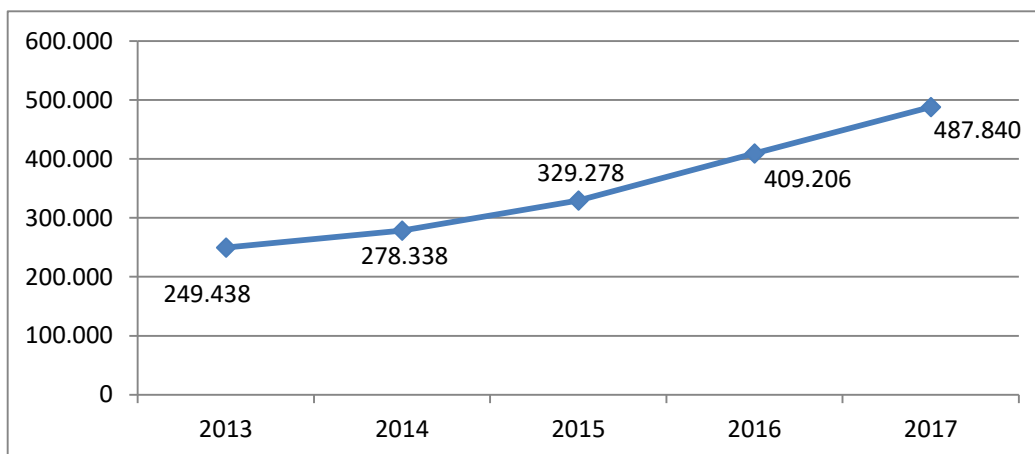
Uvidom u podatke iz Grafikona 8. vidljivo je kako jepad broja sklopljenih osiguranja trajao do 2015. godine, kada se 2016. godine dogodio blagi rast i oporavak tržišta osiguranja koji se prenio i u 2017. godinu. Najmanji broj sklopljenih ugovora bio je 2015. godine od 38 485 polica osiguranja, dok najviše se sklopilo 2013. godine 47 817 polica.

3.2.2. Zdravstveno osiguranje

- **Zdravstveno osiguranje**

Kretanje zaračunate bruto premije zdravstvenog osiguranja od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom. Najveći udio rizika iz ove vrste osiguranje je rizik dopunskog zdravstvenog osiguranja.

Grafikon 9. Kretanje zaračunate bruto premije zdravstvenog osiguranja (u 000 kn)

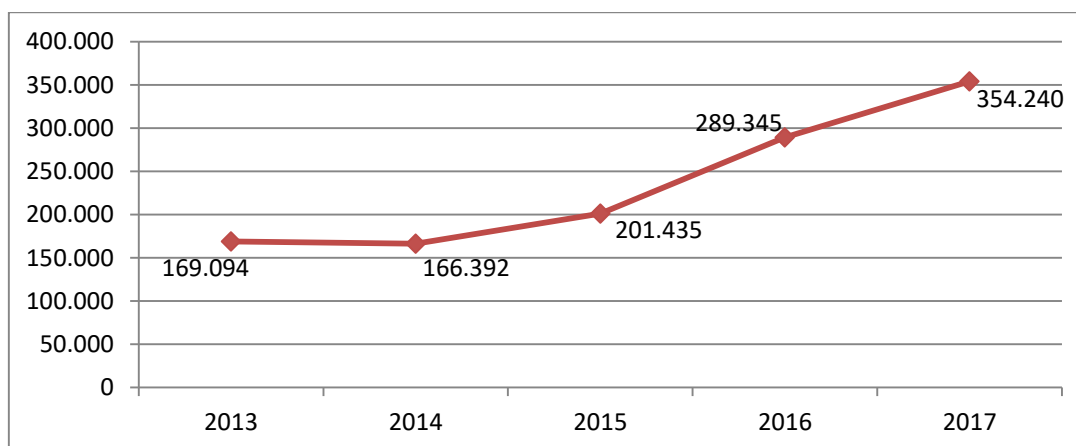

Izvor: : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 4. kolovoza 2018)

Uvidom u Grafikon 9. vidi se kako je bruto premija zdravstvenog osiguranja ima općenito trend sve većeg rasta zaračunate premije u razdoblju od 2013. godine do danas. S obzirom na pozitivan trend prethodnih razdoblja očekuje se daljnji rast na tržištu. Najveći broj osiguranika dopunskog osiguranja jesu osiguranici HZZO-a koji još uvijek nije na tržištu osiguranja.

Kretanje broja sklopljenih polica osiguranja zdravstvenog osiguranja od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom.

Grafikon 10. Kretanje broja polica zdravstvenog osiguranja

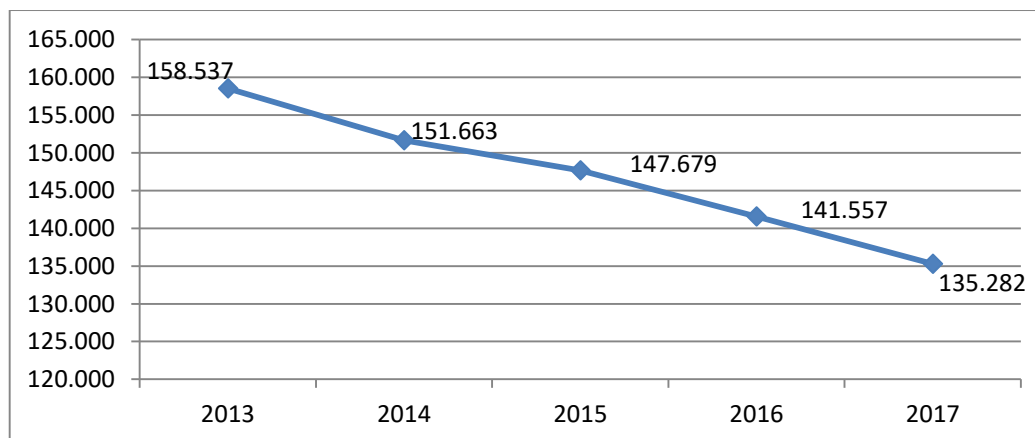
Izvor : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 4. kolovoza 2018)

Iz Grafikona 10. može se zaključiti kako je samo 2014. godine bio broj polica zdravstvenog osiguranja u padu, te od tada je u konstantnom rastu. Razlika između 2014. i 2017. godine je 187 848 broja više sklopljenih polica 2017. godine. Zanimljivo je da je 2014. godine sklopljeno manje polica zdravstvenog osiguranja od godine ranije, ali je ostvareno više ukupne zaračunate bruto premije.

- **Dopunska osiguranja uz životno osiguranje**

Kretanje zaračunate bruto premije dopunskog životnog osiguranja od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom. Osiguranje uključuje rizike od Dopunskog osiguranja od posljedica nezgode uz osiguranje života i ostala dopunska osiguranja osoba uz osiguranje života. Najveći udio osiguranja ima udio Dopunskog osiguranja od posljedica nezgode uz osiguranje života sa više od 85%.

Grafikon 11. Kretanje zaračunate bruto premije dopunskog osiguranja uz životno osiguranje (u 000 kn)

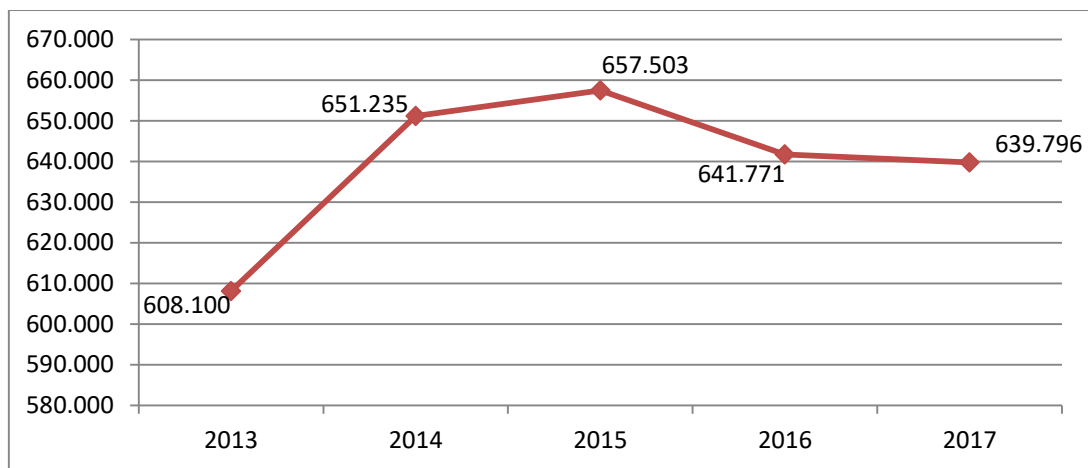

Izvor : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 7. kolovoza 2018)

Iz Grafikona 11. može se vidjeti kako je u zadnjih 5 godina zabilježen kontinuirani pad bruto premija dopunskog osiguranja uz životno osiguranje i kako se nešto mora promijeniti na tom tržištu osiguranja kako bi se stabilizirala premija i krenula prema rastu u nekim skorašnjim godinama. Najviša zaračunata bruto premija ostvarena je 2013. godine sa 158 537 348 kn, dok je najniža 2017. godine sa 135 282 084 kn.

Kretanje broja sklopljenih polica dopunskog osiguranja uz životno osiguranje od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom.

Grafikon 12. Kretanje broja polica dopunskog osiguranja uz životno osiguranje

Izvor: : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 7. kolovoza 2018)

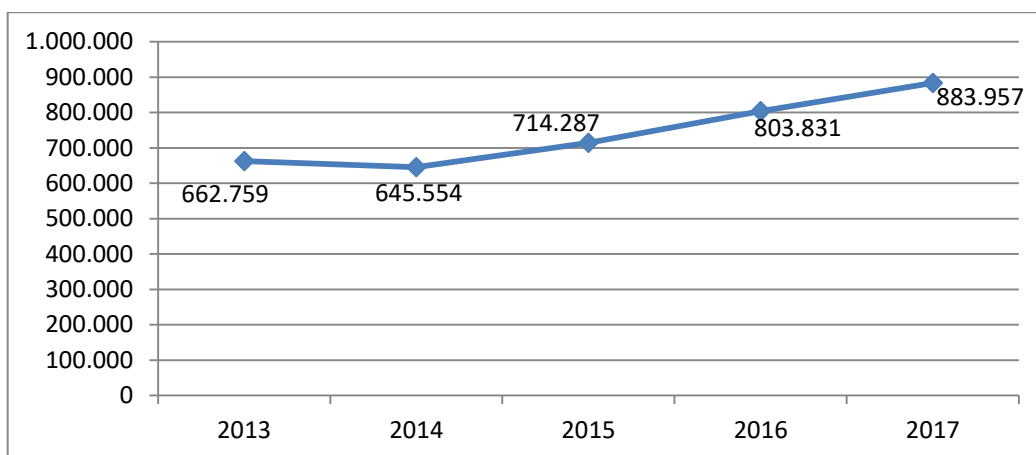
Prema Grafikonu 12. rast broja polica od 2013. godine trajao je do 2015. godine, nakon čega kreće pad broja sklopljenih polica dopunskog osiguranja uz životno osiguranje. Najveći rast broja polica dogodio se 2014. godine sa +7,1% u odnosu na godinu ranije, dok najveći pad zabilježen je 2016. godine sa -2,4% u odnosu na 2015. godinu.

3.2.3. Osiguranje vozila

- **Osiguranje cestovnih vozila**

Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja cestovnih vozila od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom. Najveći udio rizika iz ove vrste osiguranje je rizik za Kasko osiguranje cestovnih motornih vozila na vlastiti pogon.

Grafikon 13. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja cestovnih vozila (u 000 kn)

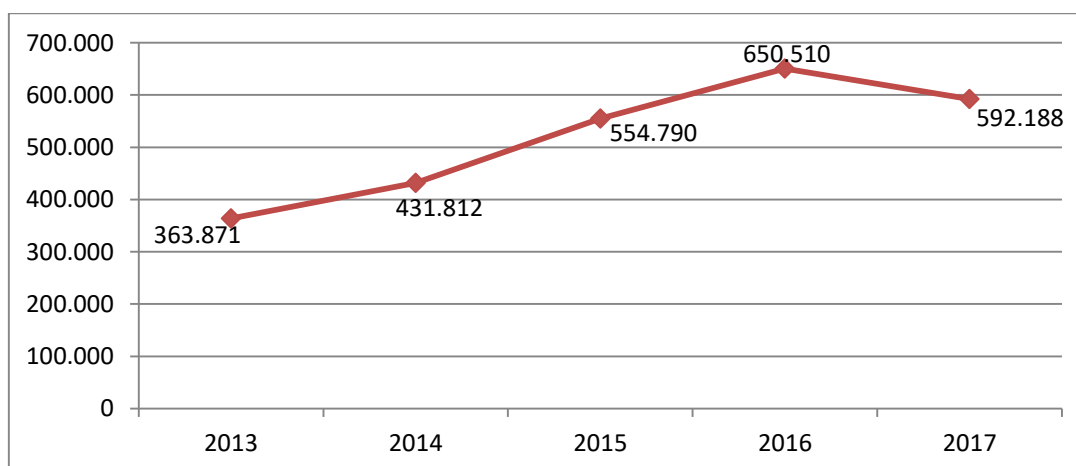

Izvor : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 4. kolovoza 2018)

Iz grafikona 13. se može vidjeti kako u zadnjih 5 godina je konstantni rast bio u bruto premiji osiguranja cestovnih vozila osim za 2014. godinu kada se dogodio blagi pad u odnosu na godinu prije, ali nakon toga trend rasta se nastavio sve do danas. Rast bruto premije u 2016. godini je najveći rast u zadnjih 15 godina osiguranja cestovnih vozila, a trend rasta se prenio i u 2017. godinu koja je imala rast od +9,97% u usporedbi sa godinom ranije. Dodatno budi optimizam ukoliko se nastave stope rasta i za 2018. godinu.

Kretanje broja sklopljenih policia osiguranja cestovnih vozila od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom

Grafikon 14. Kretanje broja policia osiguranja cestovnih vozila

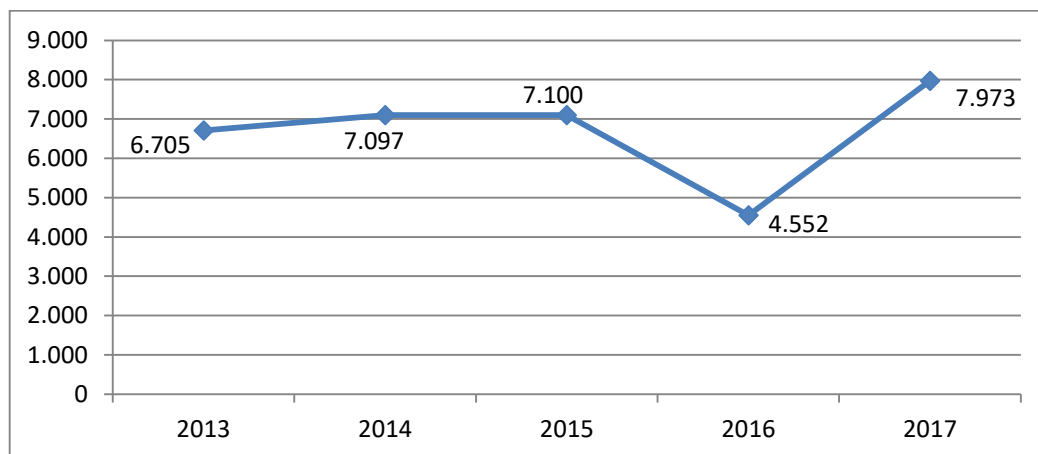
Izvor : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 4. kolovoza 2018)

Uvidom u grafikon 14. trend rasta broja polica osiguranja cestovnih vozila trajao je do 2017.godine. Prošle godine je sklopljeno 58 322 police osiguranja manje u odnosu na 2016. godinu, a to se može pripisati manje novo registriranih vozila i manje sklopljenih kasko osiguranja (jer ne pokrivaju svu materijalnu štetu).

- **Osiguranje tračnih vozila**

Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja tračnih vozila od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom. Udio brute premije osiguranja tračnih vozila manji je od 1% ukupne zaračunate bruto premije ukupnog osiguranja.

Grafikon 15. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja tračnih vozila (u 000 kn)

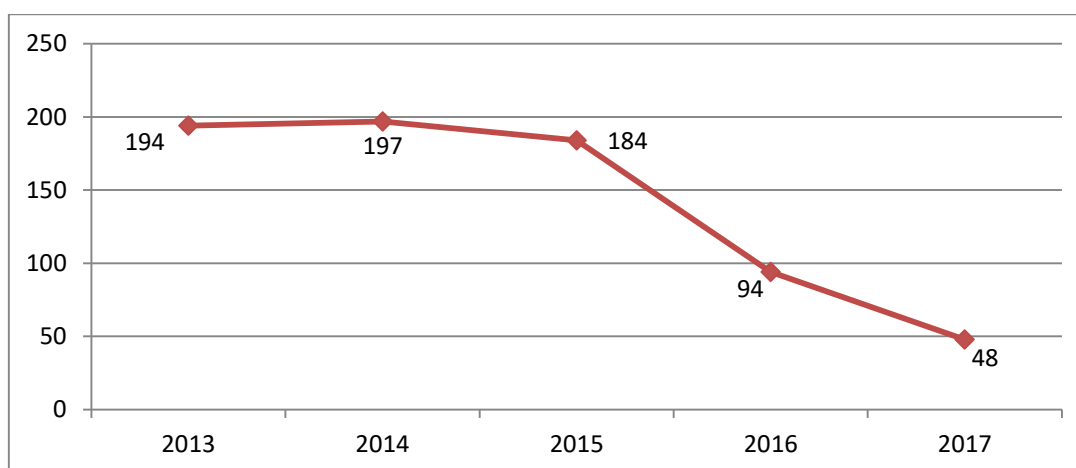

Izvor : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 4. kolovoza 2018)

Podacima iz Grafikona 15. vidi se kako se pad bruto premije osiguranja tračnih vozila dogodio u 2016. godini i to za -35,9% u odnosu na godinu ranije. A veliki skok se dogodio već 2017. godine kada je u usporedbi sa 2016.godinom rast bio za +75,15%. Premija za osiguranja tračnih vozila kasko značajno varira i teško je predvidjeti buduće rezultate za 2018. godinu.

Kretanje broja sklopljenih polica osiguranja tračnih vozila od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom.

Grafikon 16. Kretanje broja polica osiguranja tračnih vozila

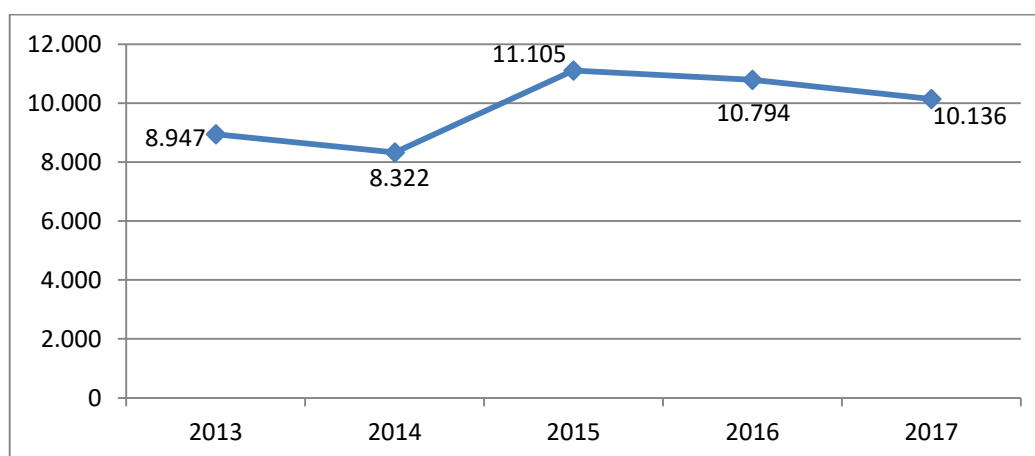
Izvor : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 4. kolovoza 2018)

Vidljivo je Grafikonom 16. kako podaci o broj sklopljenih polica osiguranja tračnih vozila je između 2013. i 2015. godine je gotovo podjednak, a onda kreće drastičan pad za 2016. godinu koji je proporcionalan zaračunatoj bruto premiji osiguranju tračnih vozila za istu godinu. Dok podaci za 2017. godinu nam ukazuju kako je broj sklopljenih polica osiguranja obrnuto proporcionalan sa zaračunatim bruto premijama za istu godinu

- **Osiguranje zračnih letjelica**

Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja zračnih letjelica od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom. Udio brute premije osiguranja tračnih vozila manji je od 1% ukupne zaračunate bruto premije ukupnog osiguranja.

Grafikon 17. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja zračnih letjelica (u 000 kn)

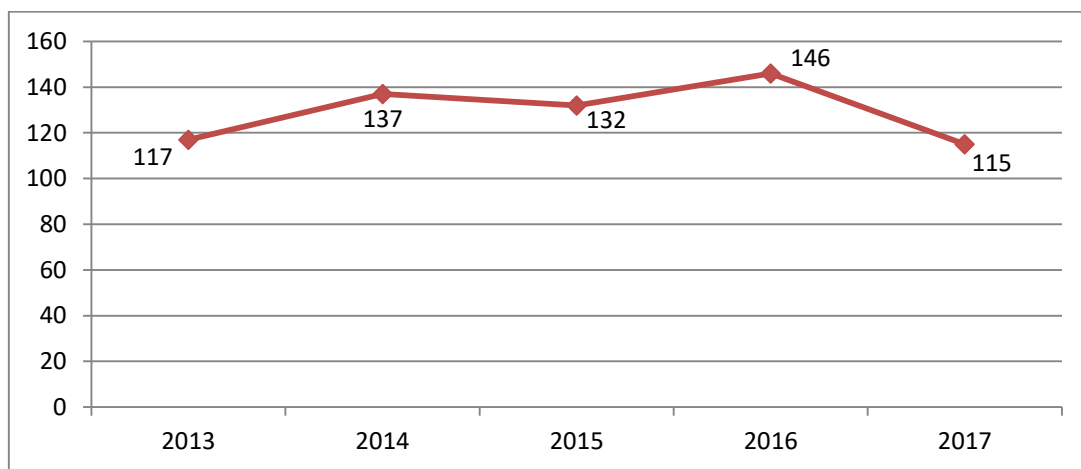

Izvor : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 4. kolovoza 2018)

Podaci prema Grafikonu 17. nam ukazuju kako je rast premija osiguranja bio samo 2015. godine i to + 33,4% u odnosu na godinu ranije. Nakon toga kreće pad zaračunate bruto premije osiguranja zračnih letjelica zahvaljujući zrakoplovnom prijevoznika Limitless Airwaysu, koji je nažalost obustavio operacije letova početkom 2017. godine.

Kretanje broja sklopljenih polica osiguranja zračnih letjelica od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom.

Grafikon 18. Kretanje broja polica osiguranja zračnih letjelica

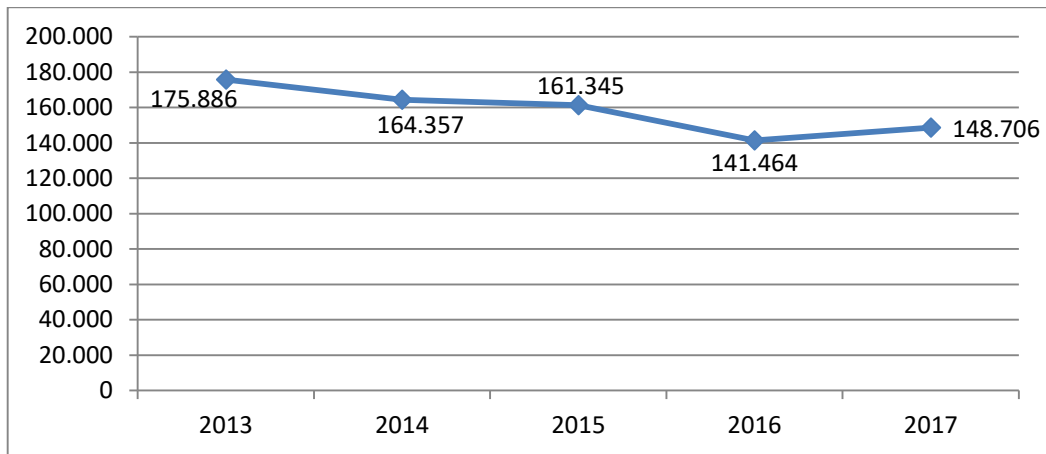
Izvor : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 4. kolovoza 2018)

Iz Grafikona 18. Uočljivo je kako je broj polica osiguranja kroz 5 godina značajno varira i ne pada ispod 100 sklopljenih polica osiguranja u godini. u 2016. Godini broj sklopljenih polica iznosi 146 osiguranih letjelica. Taj je broj ujedno i najviši broj osiguranih letjelica od osamostaljenja Hrvatske.

- **Osiguranje plovila**

Kretanje zaračunate bruto premije osiguranje plovila od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom. Osiguranje plovila uključuje (kasko) osiguranja raznih plovila vezano uz pomorsku, riječnu i jezersku plovidbu, osiguranje plovila u izgradnji, osiguranje platformi za istraživanje podmorja i platformi za iskorištavanje plina. Najveći udio rizika iz ove vrste osiguranje je rizik za osiguranje brodova i brodica (i jahti) u pomorskoj plovidbi koji iznosi više od 80%.

Grafikon 19. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja plovila (u 000 kn)

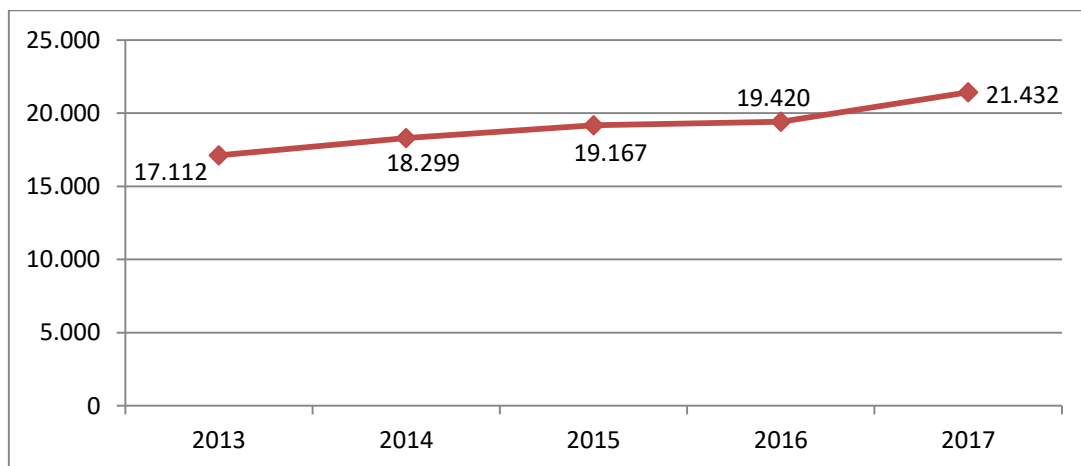

Izvor : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 4. kolovoza 2018)

Prema Grafikonu 19. kontinuirani pad zaračunate bruto premije osiguranja plovila traje do 2017. godine kada se dogodio rast od +5,12% u odnosu na godinu ranije. Ukupna premija osiguranja plovila u 2016. godini iznosila je 141.464.234 kn, što je ujedno i najveći pad - 12,3% u zadnjih više od 10 godina

Kretanje broja sklopljenih polica osiguranja plovila od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom.

Grafikon 20. Kretanje broja polica osiguranja plovila

Izvor : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 4. kolovoza 2018)

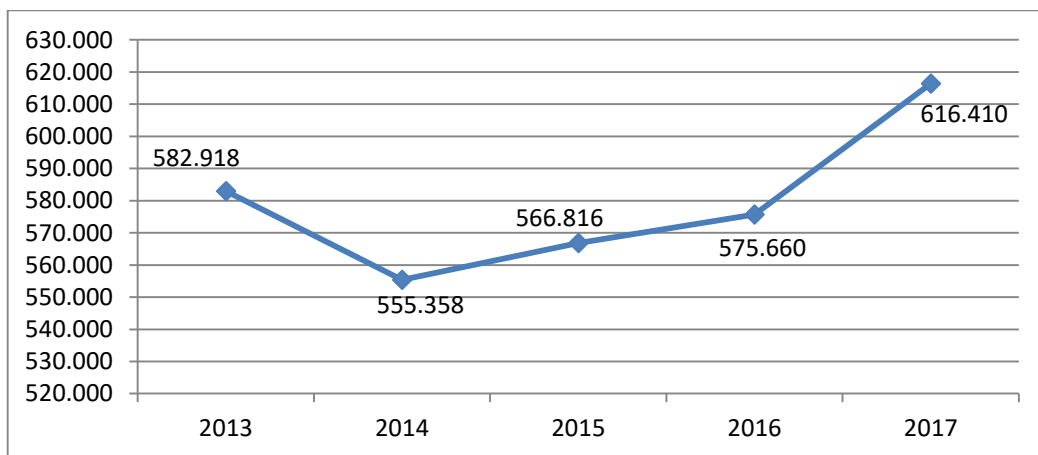
Uvidom u Grafikon 20. nastavlja se više od 15 godina neprekinuti niz rasta broja sklopljenih polica osiguranja plovila i u 2017. godini i iznosi 21 432 polica, što je do sad najveći broj. U budućnosti možemo očekivati da će se nastaviti trend rasta i u sljedećim godinama što dolaze.

3.2.4. Osiguranje imovine

- **Osiguranje od požara i elementarnih šteta**

Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja od požara i elementarnih šteta od 2013. od 2017. godine prikazano je grafikonom. Osiguranje uključuje rizike Osiguranje od požara i elementarnih nepogoda izvan industrije i obrta i u industriji i obrtu te ostala osiguranja a osiguranja od požara i elementarnih nepogoda. Najveći udio rizika u osiguranju ima Osiguranje od požara i elementarnih nepogoda izvan industrije i obrta sa preko 65%.

Grafikon 21. Kretanje zaračunate bruto premije osigurnaja od požara i elementarnih šteta (u 000 kn)

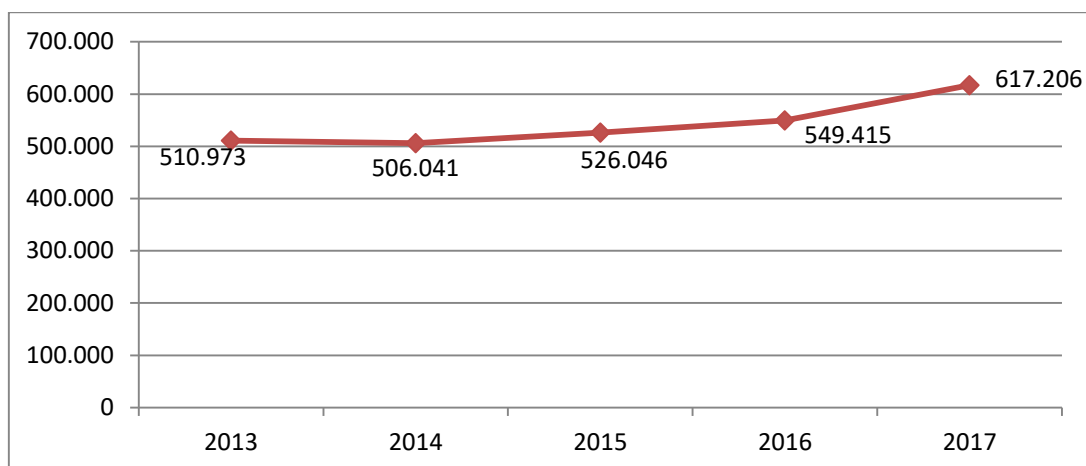
Izvor: : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 5. kolovoza 2018)

Podaci iz Grafikona 21. pokazuju nam kako se 2014. godine dogodio pad zaračunate bruto premije osiguranja od požara i elementarnih šteta za -4,7% u odnosu na godinu ranije i da nakon 2014. godine kreće lagani oporavak i rast premije osiguranja. Najveći rast dogodio se 2017. godine od +7,08%.

Rast aktivnosti nacionalnog gospodarstva u izravnoj je pozitivnoj korelaciji s ovom vrstom osiguranja te je porast premije donekle i očekivan s obzirom da je u cijeloj 2016. godini hrvatsko gospodarstvo poraslo 2,9%, što je njegov najveći skok od 2007. godine, kada je BDP porastao 5,2%.

Kretanje broja sklopljenih polica osiguranja od požara i elementarnih šteta od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom.

Grafikon 22. Kretanje broja polica osiguranja od požara i elementarnih šteta

Izvor: : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 5. kolovoza 2018)

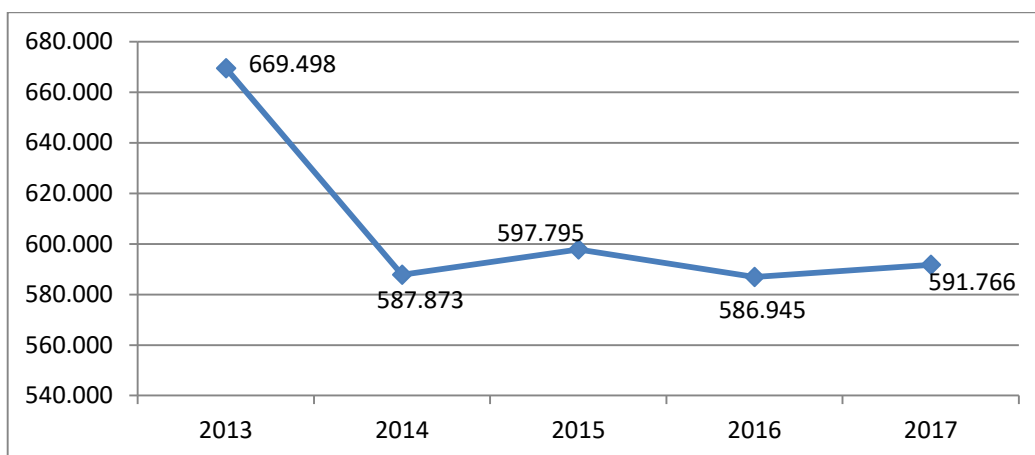
Prema Grafikonu 22. kretanja broja sklopljenih polica nakon 2014. godine su u porastu, a najviše sklopljenih polica je bilo 2017. godine 617 206 polica. Veći broj polica osiguranja u 2015. godini rezultat su masovnim štetama koje su nastale nakon poplavai oluja, dok 2016. i 2017. godine zbog nekoliko ogrmonih požara koji su poharali dalmaciju.

2014. godine manji broj polica se dogodio zbog ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju (1. srpnja 2013.) premije osiguranja pojedinih velikih kompanija s većinskom inozemnom vlasničkom strukturom trajno prešle na osiguranje po „Fredom of Services“ principu i ta premija je trajno „nestala“ na hrvatskom tržištu. („FOS polica“ – je polica izdana u bilo kojoj zemlji članici EU, kojom je putem „master programa“ pokriveno osiguranje i tvrtke kćerke ili povezane kompanije u drugoj članici, sukladno Drugoj i Trećoj EU Direktivi o Neživotnim osiguranjima.)

- **Ostala osiguranja imovine**

Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja – ostala osiguranja imovine od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom. Osiguranje uključuje rizike od Osiguranje strojeva od loma, Osiguranje kućanstva, Osiguranje od provalne krađe i razbojstva, Osiguranje životinja, ostala osiguranja imovine i td. Najveći udio u osigranju je rizik od Osiguranja strojeva od loma sa preko 25%.

Grafikon 23. Kretanje zaračunate bruto premije ostala osiguranja imovine (u 000 kn)

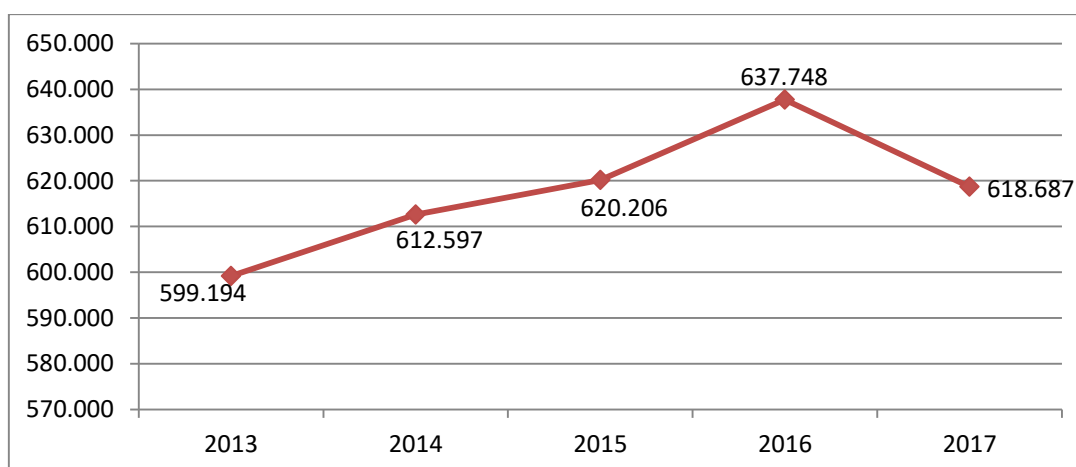
Izvor : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 5. kolovoza 2018)

Iz Grafikon 23. vidljivo kako tržište premije otalih osiguranja imovine dosta varira tokom godina i nije stabilno. 2014. godine dogodio se najveći pad bruto premije osiguranja od -12,2% u odnosu na godinu ranije, što je rezultiralo najnižoj razini premija osiguranja u zadnjih više od 10 godina. 2017. godine dogodio se pozitivan rast od +0,82% koji uljeva nadu u budući rast tokom sljedećih godina.

Premija osiguranja objekata u izgradnji izravno je vezana uz investicijske gospodarske aktivnosti države.

Kretanje broja sklopljenih polica ostalih osiguranja imovine od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom.

Grafikon 24. Kretanje boja polica ostalih osiguranja imovine

Izvor : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 5. kolovoza 2018)

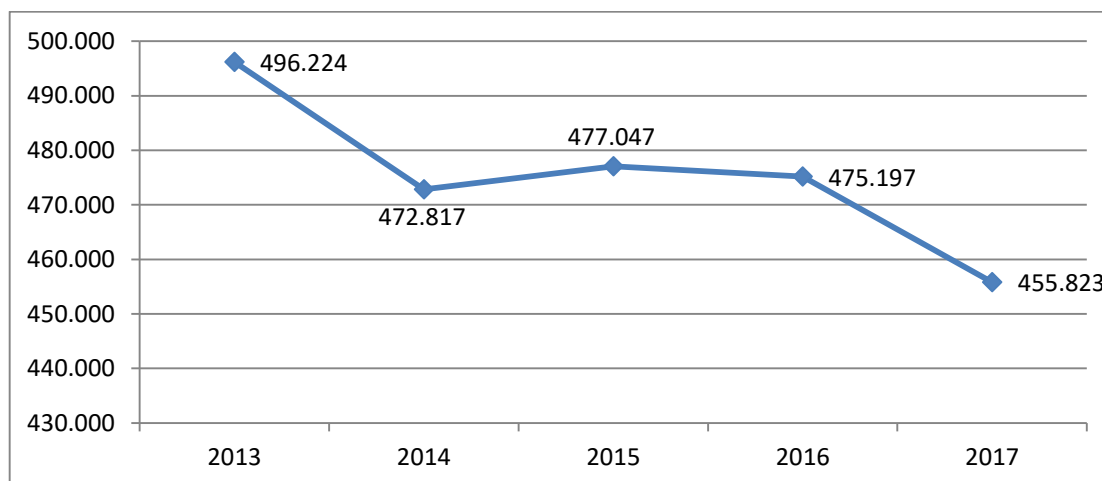
Uvidom u Grafikon 24. može se vidjeti kako je kontinuirani rast bio do 2017. godine kada je bio pad broja sklopljenih polica osiguranja od 19 061 polica manje nego 2016. godine koja je bila rekordna po broju sklopljenih polica od 637 748 polica osiguranja. Povećanje broja polica osiguranja u 2015.godine rezultiralo je zbog učestalih rizika tuče i mraza, dok 2016. razlog je bio nekoliko izrazito vremenskih nepogoda.

3.2.5. Ostale vrste osiguranja

- **Osiguranje od nezgode**

Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja od nezgode od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom. Najveći udio rizika iz ove vrste osiguranje je rizik Osiguranje djece i školske mladeži od posljedica nezgode i posebna osiguranja mladeži od posljedica nezgode.

Grafikon 25. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja od nezgode (u 000 kn)

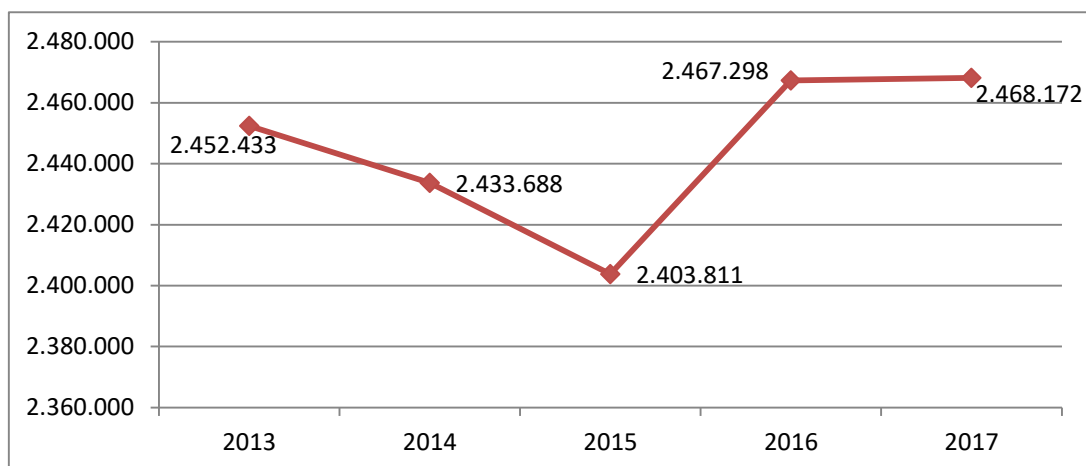

Izvor: Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 2. kolovoza 2018)

Iz Grafikona 25. može se zaključiti kako je zaračunata premija osiguranja od nezgode samo jednom u posljednjih 5 godina bila u porastu i to od 2014. do 2015. godine. Od tada je premija osiguranja od nezgode u konstantnom padu. Najveći pad unazad 5 godina dogodio se 2014. godine (u odnosu na prethodnu godinu), a pad je iznosio -4,7%.

Kretanje broja sklopljenih polica osiguranja osiguranja od nezgode od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom.

Grafikon 26. Kretanje broja polica osiguranja od nezgode

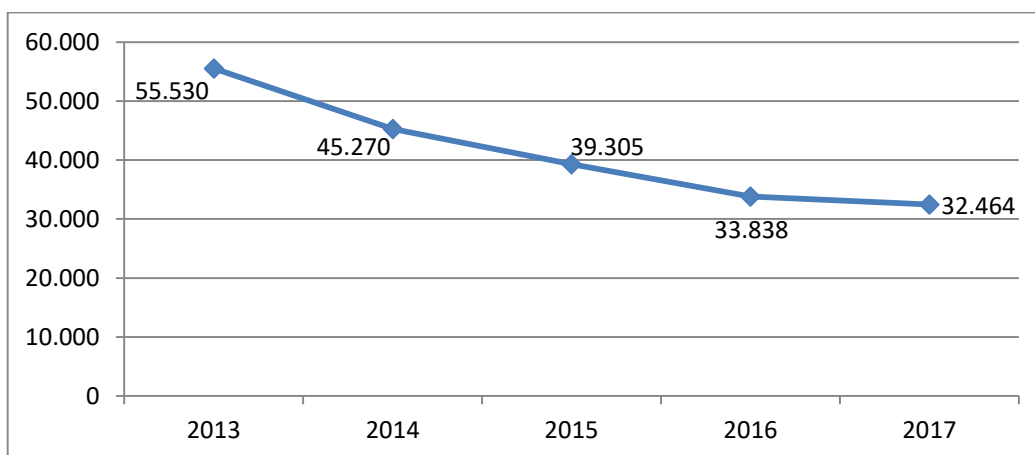
Izvor: Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 2. kolovoza 2018)

Podacima iz Grafikona 26. može se vidjeti kako je od 2013. do 2015. godine broj sklopljenih polica osiguranja od nezgode bio u padu, a nakon 2015. godine osiguranje od nezgode bilježi porast od 63 487 sklopljenih polica osiguranja više od godinu prije.

- **Osiguranje robe u prijevozu**

Kretanje broja zaračunate bruto premije osiguranja robe u prijevozu od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom. Osiguranje uključuje rizike Osiguranje robe u pomorskom, zrakoplovnom i cestovnom prometu, te Osiguranje robe za vrijeme uskladištenja i cestovnom prometu. Najviše robe preveze se u cestovnom prometu sa preko 65%. Dok najveći rizik osiguranja zauzima cestovnom prometu sa više od 40%.

Grafikon 27. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja robe u prijevozu (u 000 kn)

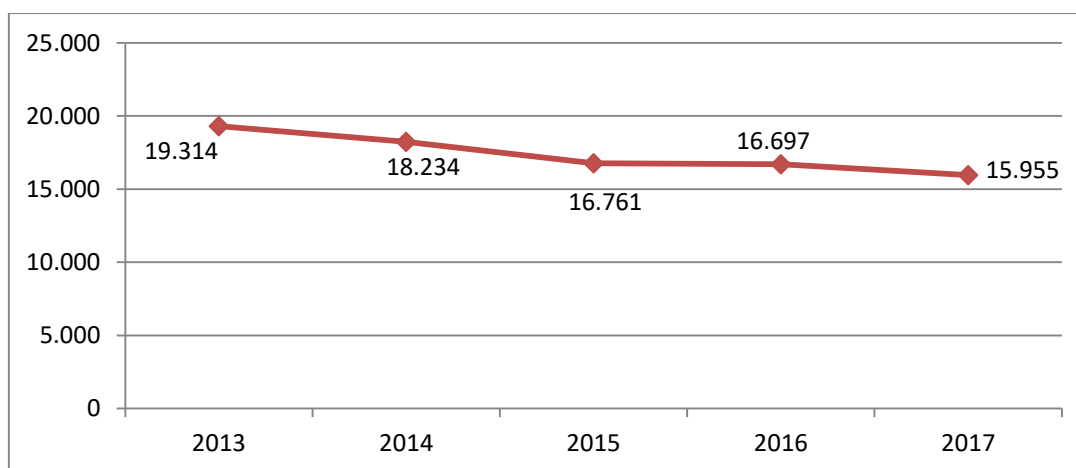

Izvor: : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 5. kolovoza 2018)

Iz Grafikon 27. vidljivo je kako se pad zaračunate bruto premije osiguranja robe u prijevozu nastavlja iz godine u godinu tako i 2017. godine. Najveći pad dogodio se u 2014. godini sa - 18,5% manje zaračunate bruto premije u odnosu na godinu ranije. od 2009. godine i izbijanja gospodarske krize), i u 2016. godini bilo pod utjecajem loše gospodarske situacije u Hrvatskoj i to prvenstveno vezano na dominantnu uvoznu komponentu i primjenu nepovoljnih pariteta isporuke roba.

Kretanje broja sklopljenih polica osiguranja robe u prijevozu od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom.

Grafikon 28. Kretanje broja polica osiguranja robe u prijevozu

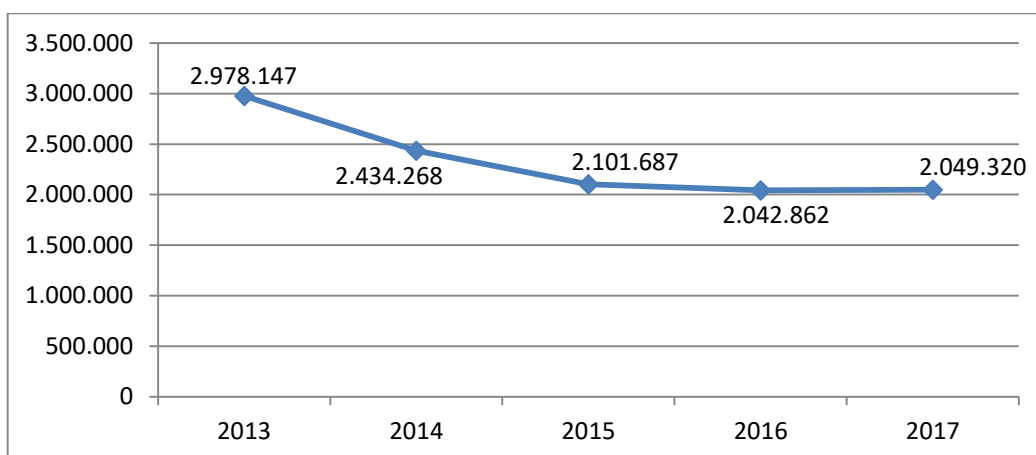
Izvor: : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 5. kolovoza 2018)

Vidljivo je Grafikonom 28. kako je kontinuirani pad broja sklopljenih polica osiguranja robe u prijevozu tokom godina prekinut blagim rastom 2016. godine od 64 police više nego godinu ranije.

- **Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila**

Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja od odgovornosti za upotrebu motornih vozila od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom. Najveći udio rizika u osiguranju je rizik od Obveznog osiguranja vlasnika odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štete trećim osobama više od 95%.

Grafikon 29. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja od odgovornosti za upotrebu motornih vozila (u 000 kn)

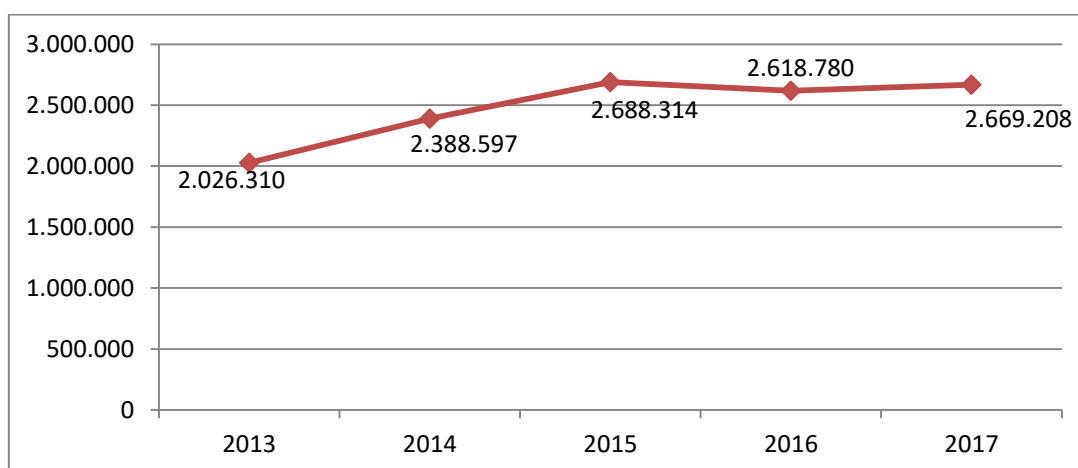

Izvor : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 5. kolovoza 2018)

Prema Grafikonu 29. vidljiv je kontinuirani pad premija osiguranja od odgovornosti za upotrebu motornih vozila do 2016. godine, kada je već godinu kasnije zabilježen iznenadni blagi rast od +0,32% u odnosu na 2016. godinu.

Kretanje broja sklopljenih policia osiguranja od odgovornosti za upotrebu motornih vozila od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom.

Grafikon 30. Kretanje broja policia osiguranja od odgovornosti za upotrebu motornih vozila

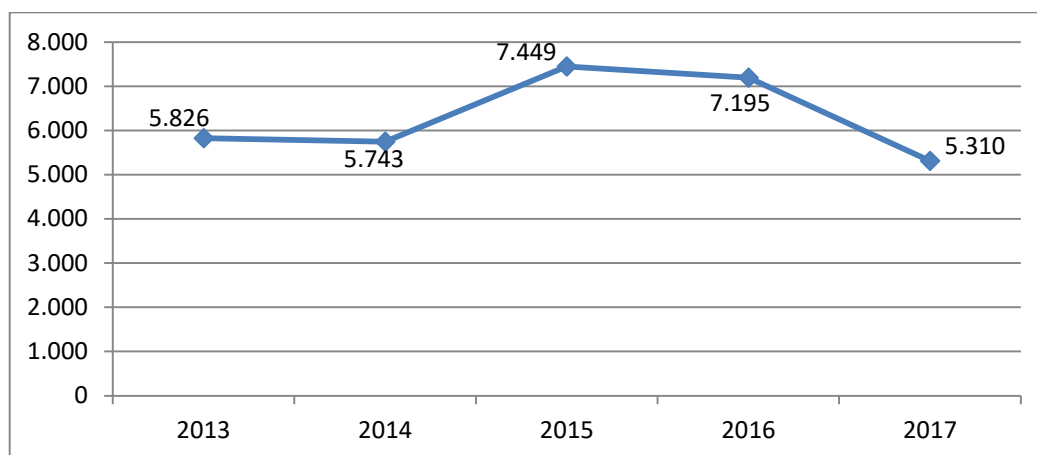
Izvor : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 5. kolovoza 2018)

Podaci iz Grafikona 30. nam ukazuju kako je trend rasta broja policia osiguranja od odgovornosti za upotrebu motornih vozila bio do 2015. godine, a onda 2016. godine pad za 519 534 broja policia manje nego godinu ranije. Oporavak tržišta i rast broja policia dogodio se 2017. godine i namdamo se nastavku rast i u idućim godinama koje nam dolaze.

- **Osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica**

Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja za upotrebu zračnih letjelica od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom.

Grafikon 31. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica (u 000 kn)

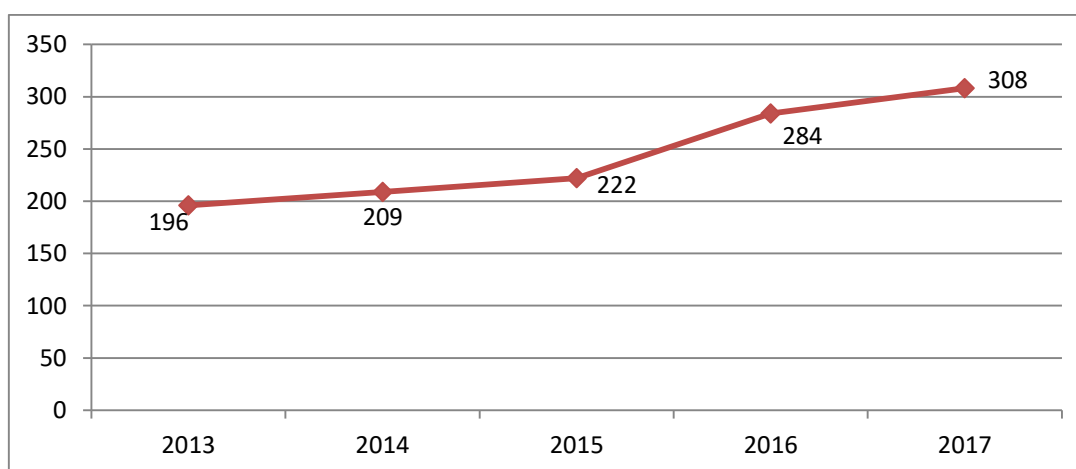

Izvor: : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 5. kolovoza 2018)

Prema Grafikonu 31. u zadnjih 5 godina najviša bruto premija zaračunata je 2015. godine , nakon toga osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica je u padu i drugu godinu zaredom. 2017. godine dogodio se veliki pad zaračunate premije od -26,19% u odnosu n godinu ranije.

Kretanje broja sklopljenih polica osiguranja od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom.

Grafikon 32. Kretanje broja police osiguranja od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica

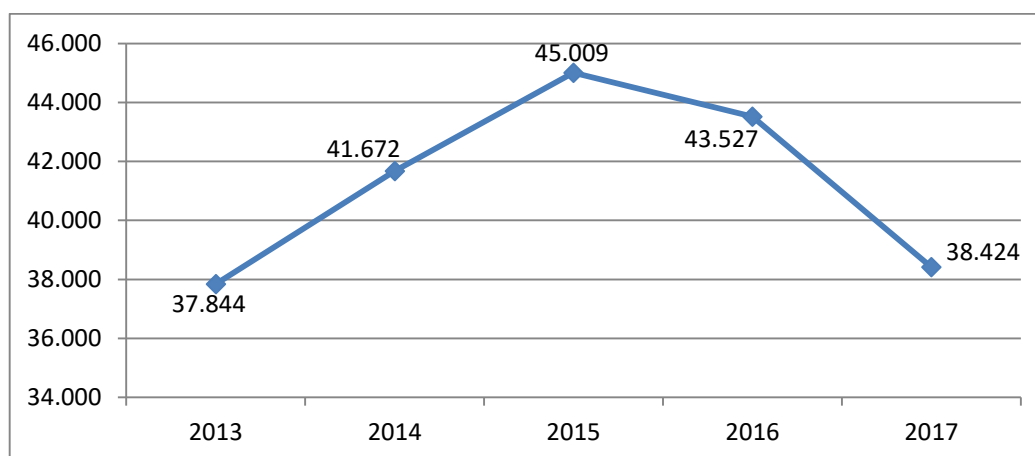
Izvor: : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 5. kolovoza 2018)

Iz Grafikona 32. može se zaključiti kako trend rasta se nastavlja tokom zadnjih 5 godina i možemo i u sljedećim godinama očekivati nastavak pozitivnog rasta broja polica osiguranja od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica. Najveći skok dogodio se 2016. godine kada je 62 police osiguranja više se sklopile nego godinu ranije, jel je dosadašni rast tokom godina bio po 10-ak novih sklopljenih polica osiguranja.

- **Osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila**

Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja od odgovornosti za upotrebu plovila od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom. Najveći udio rizika u osiguranju je Osiguranje od odgovornosti vlasnika odnosno korisnika pomorskih brodova više od 65%.

Grafikon 33. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja odgovornosti za upotrebu plovila (u 000 kn)

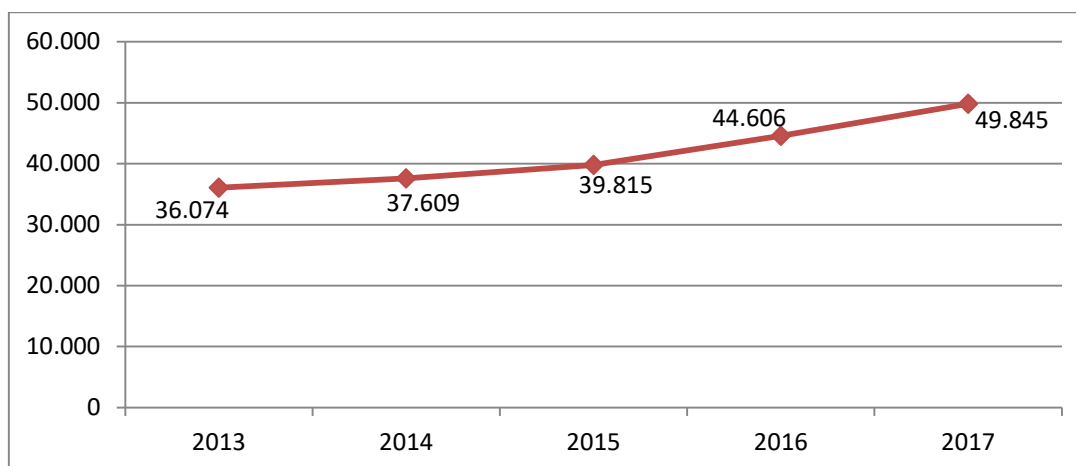

Izvor : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 5. kolovoza 2018)

Podaci iz Grafikona 33. nam pokazuju kako je visoki rast bio do 2015. godine nakon čega kreće pad, a u 2017. godini pad je bio -11,73% u odnosu na godinu ranije. Najviše zaračunate bruto premije osiguranja odgovornosti za upotrebu plovila bile su 2015. godine od 45 008 763 kn premije osiguranja.

Kretanje broja sklopljenih polica osiguranja od odgovornosti za upotrebu plovila od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom.

Grafikon 34. Kretanje broja polica osiguranja od odgovornosti za upotrebu plovila

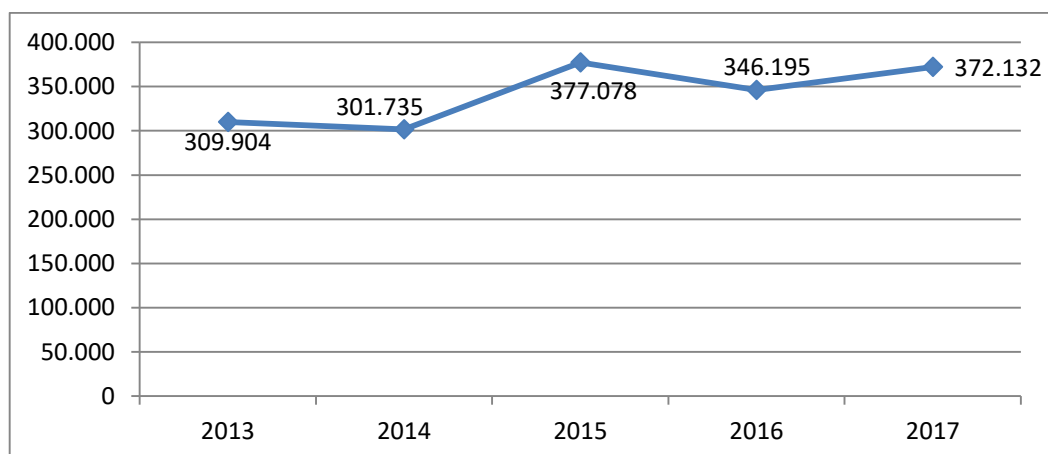
Izvor: : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 5. kolovoza 2018)

Prema Grafikonu 34. vidljiv je trend rasta broja sklopljenih polica unazad 5 godina i trend se nastavio i u 2016. i 2017. godini iako je tada bio pad broja zaračunatih premija osiguranja. Zbog dosadašnjeg rasta, možemo biti optimistični i u predstojećim godinama koje nam dolaze i nadati se da će se trend rasta broja sklopljenih polica nastaviti.

- **Ostala osiguranja od odgovornosti**

Kretanje zaračunate bruto premije ostalih osiguranja od odgovornosti od 2013. do 2017. godine prikazano je godinama. Osiguranje uključuje rizike Osiguranje od odgovornosti vlasnika odnosno korisnika marine, Osiguranje opće odgovornosti, Osig. od odgovornosti iz obavljanja liječničke, stomatološke i ljekarničke djelatnosti i ostala osiguranja itd. Najveći udio rizika zauzima Osiguranje opće odgovornosti sa više od 60%.

Grafikon 35. Kretanje bruto premije ostalih osiguranja od odgovornosti (u 000 kn)

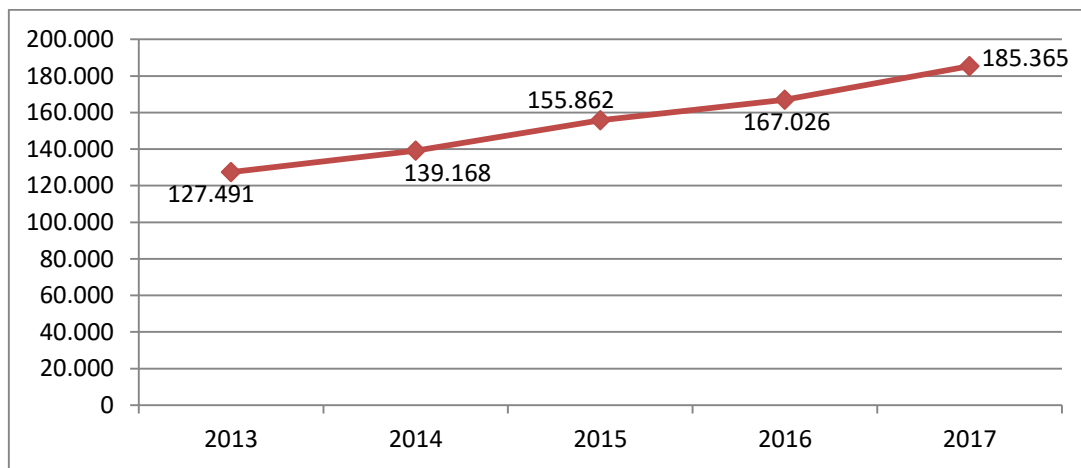

Izvor: : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 6. kolovoza 2018)

Iz Grafikona 35. vidi se kako je tržište ostalih osiguranka od odgovornosti vrlo nestabilno, te ima stalnih promjena rasta i pada zaračunate premije. U zadnjih 5 godina najniža zaračunata premija osiguranja bila je 2014. godine sa 301 735 446 kn. Najveći skok rasta se dogodio 2015. godine sa +25% u odnosu na godinu ranije. Dok prošlu godinu se završilo sa pozitivnim blagim rastom od +7,49% u odnosu na 2016. godinu.

Kretanje broja sklopljenih polica ostalih osiguranja od odgovornosti od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom.

Grafikon 36. Kretanje broja polica ostalih osiguranja od odgovornosti

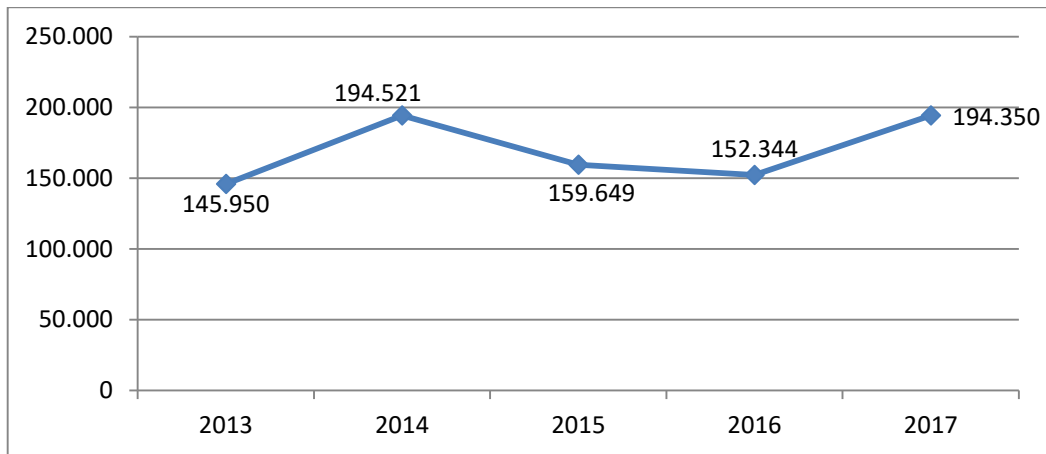
Izvor: : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 6. kolovoza 2018)

Prema podacima Grafikon 36. kontinuirani rast broja sklopljenih polica nastavlja se u zadnjih 5 godina i rast je stabilan za razliku od premija osiguranja gdje je vrlo nestabilno. Najviše broja sklopljenih polica osiguranja dogodio se 2017. godine sa 185 365 polica.

- **Osiguranje kredita**

Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja kredita od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom. Najveći udio rizika u osiguranju zauzima Osiguranje drugih vrsta potraživanja sa više od 90%.

Grafikon 37. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja kredita (u 000 kn)

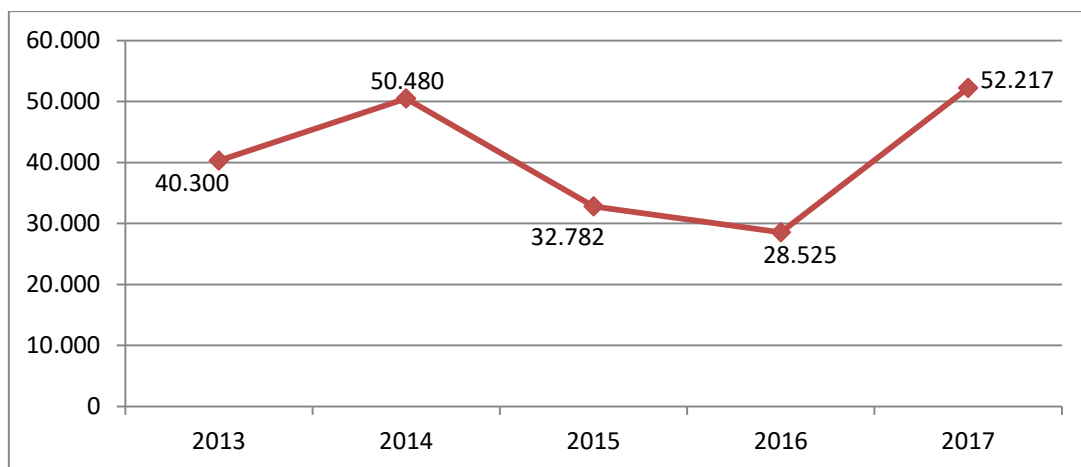

Izvor : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 6. kolovoza 2018)

Uvidom u Grafikon 37. vidljivo je kako je 2013. godine najmanji broj zaračunate bruto premije osiguranja kredita, zatim već sljedeće godine skok od 33,3% rast više premije osiguranja. 2014 godina je najviša zaračunata premije u zadnjih 5 godina od 194 520 503 kn. Nakon toga kreće pad premije osiguranja koji se odnosi na osiguranje korisnika (potrošačkih) kredita/tekućih računa u slučaju nemogućnosti otplate kao i na osiguranje domaćih potraživanja. 2017 godine dogodio se oporavak na tržištu godina je završena sa rastom od +27,57%.

Kretanje broja sklopljenih policama osiguranja kredita od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom.

Grafikon 38. Kretanje broja policama osiguranja kredita

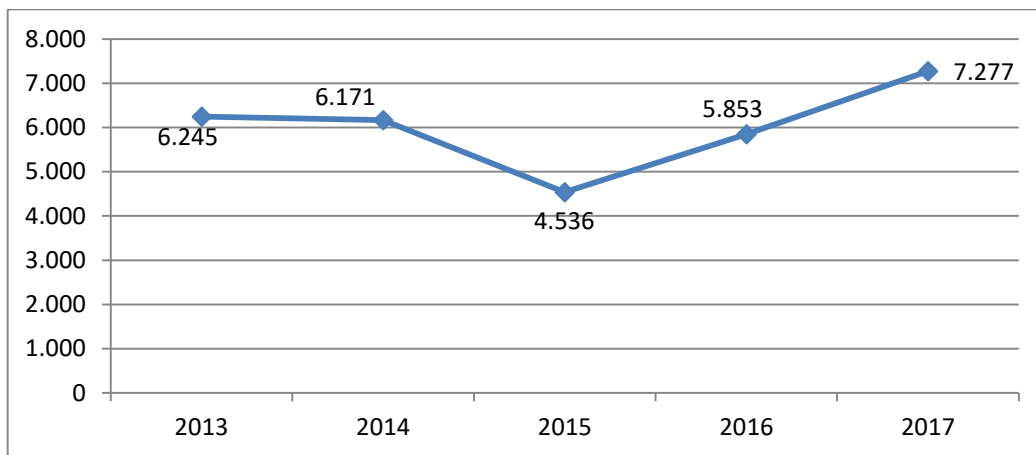
Izvor : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 6. kolovoza 2018)

Prema Grafikonu 38. vidljivo je kako je grafikon kretanja broja polica osiguranja kredita gotovo identičan sa grafikonom kretanja zaračunate bruto premije osiguranja kredita. Najmanji broj polica je sklopljen 2016. godine 28 525 polica. Najveći broj polica sklopljen je 2017. godine sa 52 217 polica osiguranja, što je više od godine ranije za 23 692 police.

- **Osiguranje jamstava**

Kretanje zaračunate bruto premije osiguranj jamstva od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom. Osiguranje uključuje rizike od Osiguranje jamstava i Osiguranje garancija. Najveći udio rizika osiguranje je osiguranje jamstava sa malo preko 50%.

Grafikon 39. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja jamstva (u 000 kn)

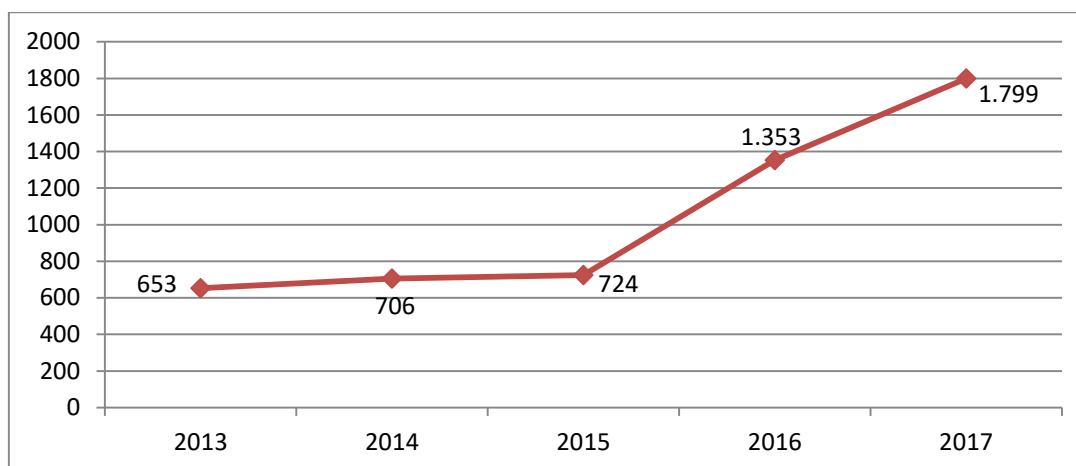

Izvor: : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 6. kolovoza 2018)

Podaci iz Grafikona 39. pokazuju nam da je stabilno tržište osiguranja jamstva bilo do 2015. godine kada se dogodio pad od -26,5%, što je najniža razina stanja zaračunate premije osiguranja. 2016 godine oporavak tržišta se dogodio i rast od 29,1%, a rast se prenio i u 2017.godinu gdje je opet zabilježen rast od 24,32%., Najveći broj zaračunate premije bio je 2017 godine sa 7 277 022 kn.

Kretanje broja sklopljenih polica osiguranja jamstva od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom.

Grafikon 40. Kretanje broja polica osiguranja jamstva

Izvor: : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 6. kolovoza 2018)

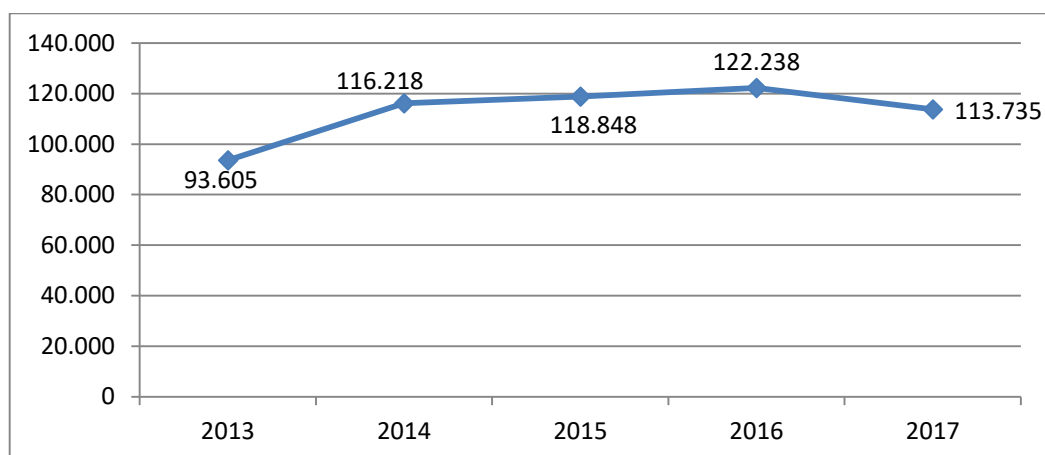
Iz Grafikona 40. vidi se kako je blagi rast broja sklopljenih polica osiguranja jamstva bio do 2015. godine nakon čega kreće veliki rast: prvo 2016. godine za 629 polica više nego godinu ranije, a zatim i 2017. godine za 446 polica sklopljenih više nego 2016. godine (to je najviše sklopljenih polica u osiguranju jamstva).

- **Osiguranje raznih financijskih gubitaka**

Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja raznih financijskih gubitaka od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom. Osiguranje uključuje rizike od Osiguranje financijskih gubitaka radi prekida rada zbog požara i nekih drugih opasnosti, Osiguranje raznih priredbi zbog atmosferskih oborina i ostala osiguranja itd. Najveći udio rizika osiguranja zauzima Ostala osiguranja financijskih gubitaka sa preko 65 %.

Ova vrsta osiguranja široko zastupljena na međunarodnom tržištu, njen udio na tržištu osiguranja u Hrvatskoj još je vrlo nizak. Najvećim dijelom ove su vrste osiguranja pokrivene po All Risk policama osiguranja (gubitak radi prekida rada zbog požara, loma stroja i ostalog).

Grafikon 41. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja raznih financijskih gubitaka (u 000 kn)

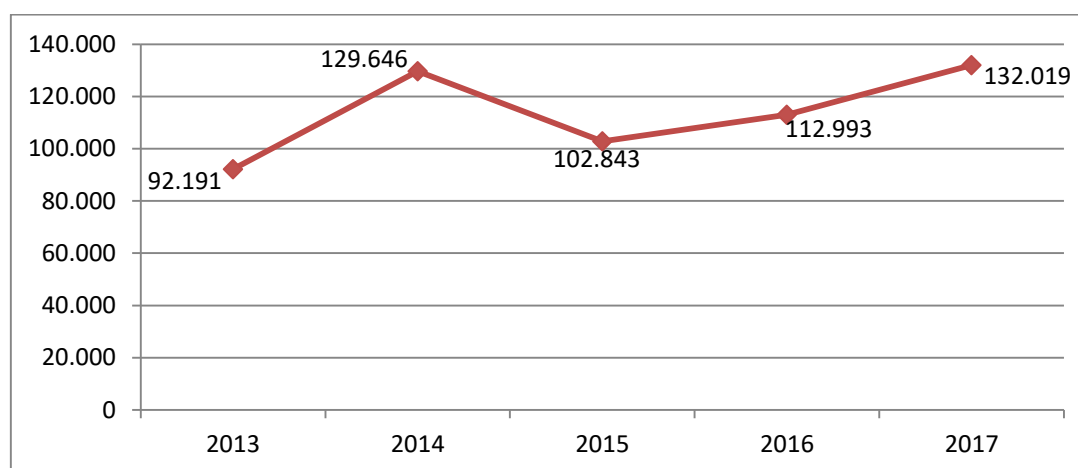

Izvor : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 6. kolovoza 2018)

Uvidom u Grafikon 41. najniža godina sa zaračunatom bruto premijom osiguranja bila je 2013. godina sa 93.604.536 kn, a najveća 2016. godina 122.237.986 kn. Najveći rast se dogodio 2014. godine od +24,2% u odnosu na godinu ranije, dok je najveći pad zabilježen 2017. godine od -6,95%.

Kretanje broja sklopljenih polica osiguranja raznih financijskih gubitaka od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom.

Grafikon 42. Kretanje broja polica osiguranja raznih financijskih gubitaka

Izvor : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 6. kolovoza 2018)

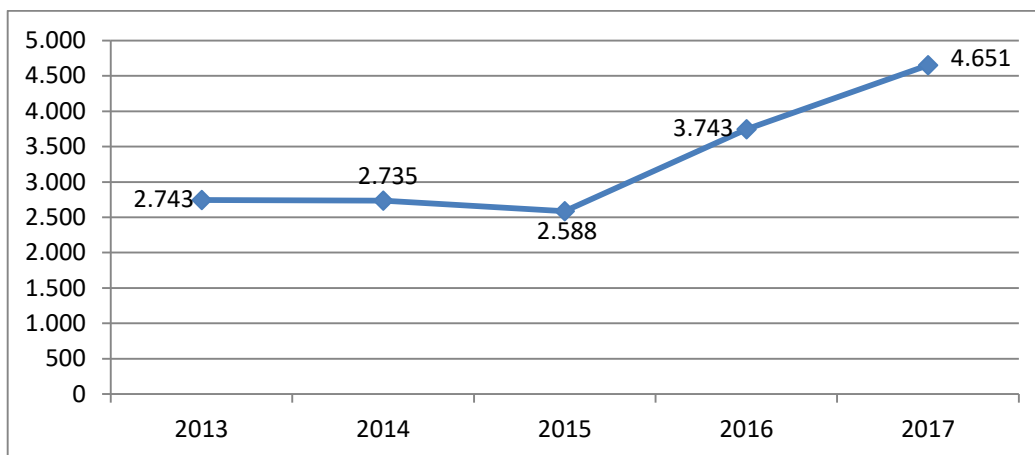
Prema podacima iz Grafikona 42. vidljivo je kako je samo 2015.godine bio pad zaračunate bruto premije osiguranja, a u ostalim godinama zabilježen je rast. Najveći rast zabilježen je 2014. godine od 40,6% više sklopljenih policija nego godinu ranije kada je zabiljež najmanji broj sklopljenih policija osiguranja raznih financijskih gubitaka.

- **Osiguranje troškova pravne zaštite**

Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja troškova pravne zaštite od 2013 do 2017 godine prikazano je grafikonom. Osiguranje troškova pravne zaštite je osiguranje koje pokriva troškove odvjetnika i druge troškove sudskog postupka.

Ovo osiguranje je na hrvatskom tržištu slabo zastupljeno. Udio ove vrste osiguranje zauzima samo 1% ukupne zaračunate bruto premije neživotnog osiguranja.

Grafikon 43. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja troškova pravne zaštite (u 000 kn)

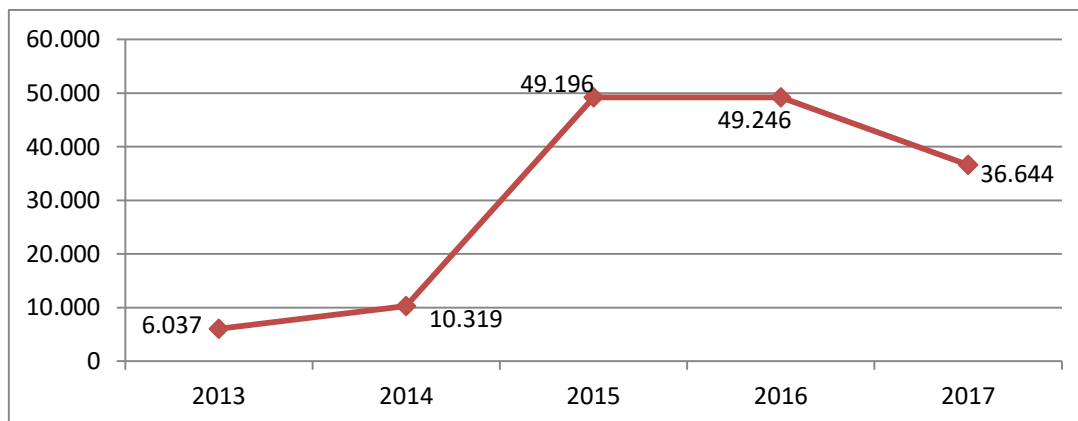

Izvor: : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 6. kolovoza 2018)

Podaci iz Grafikona 43. pokazuju kako je pad premija osiguranja od 2013. do 2015., a onda kreće nagli rast 2016. godine od +44,6% koji se prenosi i u 2017. godinu od +24,25% više zaračunatih premija osiguranja u odnosu na 2016. godinu. 2017. Godine je najviše zaračunatih premiju u zadnjih više od 10 godina.

Kretanje broja sklopljenih polica osiguranja troškova pravne zaštite od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom.

Grafikon 44. Kretanje broja polica osiguranja troškovapravne zaštite

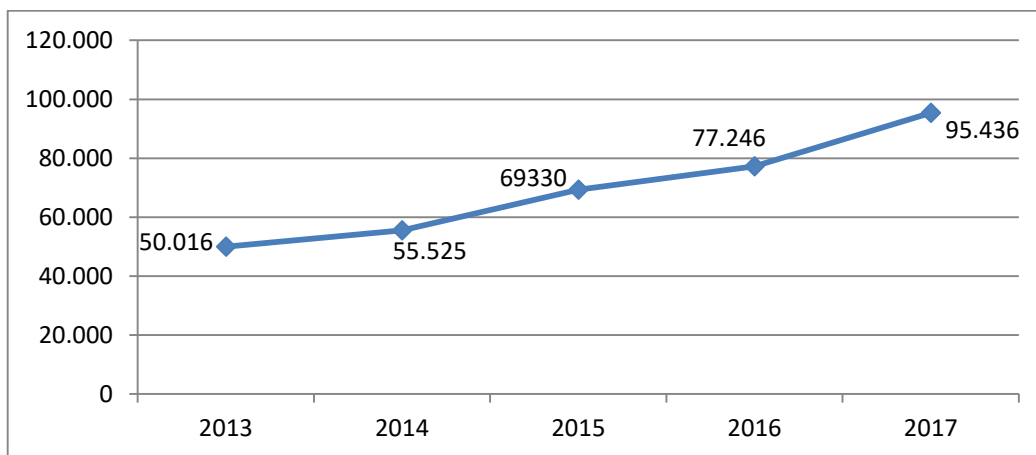
Izvor: : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 6. kolovoza 2018)

Iz Grafikon 44. vidljivo je kao je kontinuirani rast bio do 2017. godine kad se dogodio pad od 12 602 police manje nego godinu ranije.najveći rast broja sklopljenih polica osiguranja troškova pravne zaštite dogodio se 2015. godine od 376,8% više nego 2014. godine.

- **Osiguranje pomoći (asistencija)**

Kretanje bruto premije osiguranja pomoći od 2013 do 2017 godine prikazano je grafikonom. Putno osiguranje pokriva rizike koji nastanu kao posljedica putovanja izvan stalnog mjesta boravka, a obuhvaća: turističko osiguranje, putno zdravstveno osiguranje, osiguranje pomoći za vrijeme puta i ostala osiguranja turističkih rizika. Najveći udio rizika zauzima Osiguranje pomoći (asistencije) za vrijeme puta, izvan mjesta boravka ili prebivališta sa od 50%.

Grafikon 45. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja pomoći (u 000 kn)

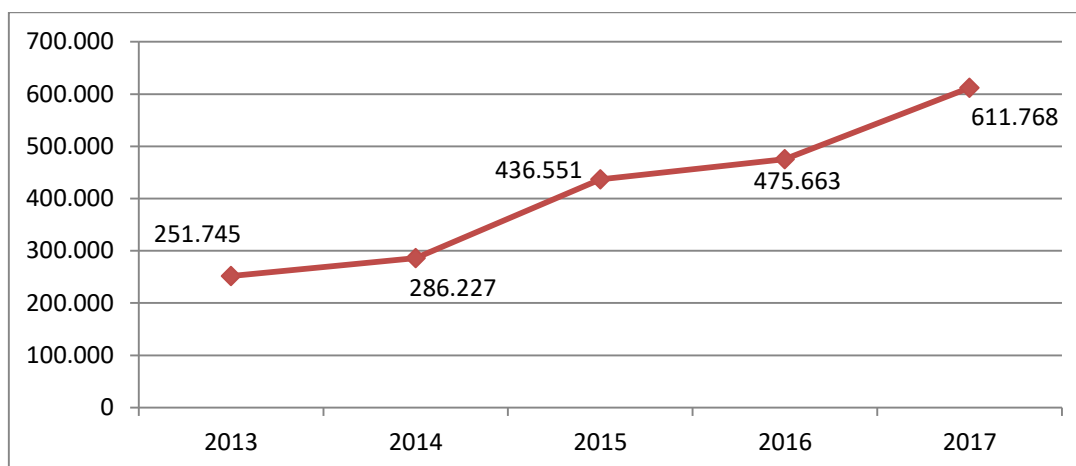

Izvor: : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 6. kolovoza 2018)

Kretanje premija iz Grafikona 45. Pokazuje nam kako je aktualan i kontinuiran trend rast premija putnog osiguranja. Možemo biti optimisti i u sljedećim godinama kako će trend rasta se nastaviti i dalje tokom godina. 2017 godine zaračunato najviše premija osiguranja ikada od 95 435 819 kn, a rast je bio +23,55% u odnosu na godinu ranije.

Kretanje broja sklopljenih polica osiguranja pomoći (asistencija) od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom.

Grafikon 46. Kretanje broja polica osiguranja pomoći

Izvor: : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 6. kolovoza 2018)

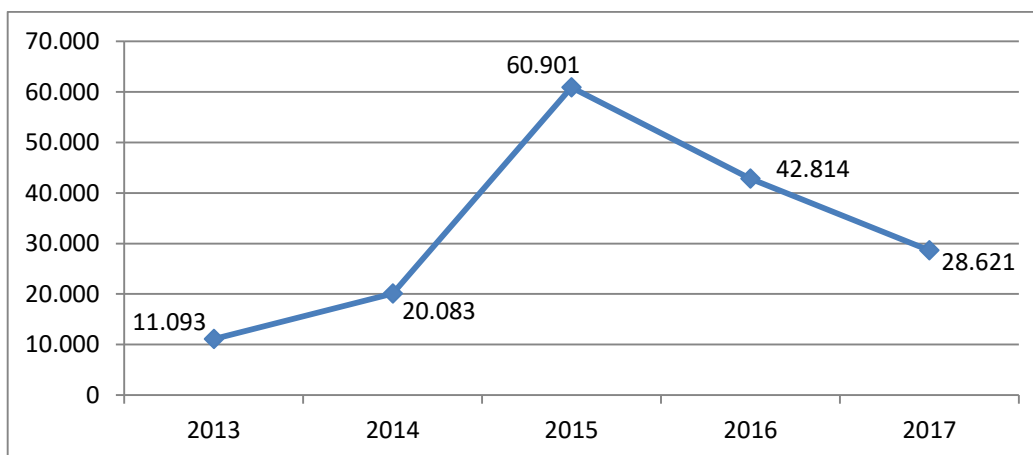
Prema podacima iz Grafikona 46. rast broja sklopljenih polica putnog osiguranja od 2013. do 2017. je u stalnom rastu. Najveći rast se dogodio 2015. godine od +52,5% više sklopljenih polica osiguranja od godine ranije. 2017. značajan rast se dogodio od 136 105 polica više nego u 2016. godini.

Daljnji trend rasta će se sigurno nastaviti, jer sve više ljudi putuje, pa proporcionalno tome rast će i broj putnog osiguranja.

- **Rentno osiguranje**

Kretanje zaračunate bruto premije rentnog osiguranja od 2013 do 2017 godine prikazano je grafikonom. Osiguranje uključuje rizike od Osiguranje osobne doživotne rente i Osiguranje osobne rente s određenim trajanjem. Najveći udio zauzima rizik od osiguranja osobne rente s određenim trajanjem sa udio većim od 60%.

Grafikon 47. Kretanje zaračunate bruto premije rentnog osiguranja (u 000 kn)

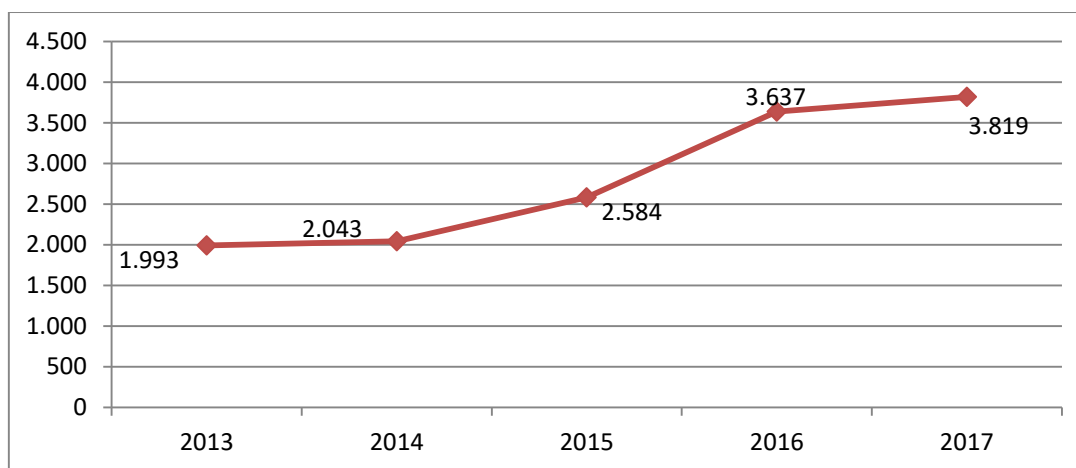

Izvor: : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 7. kolovoza 2018)

Prema podacima iz Grafikona 47. vrhunac rasta zaračunate bruto premije dogodio se 2015. godine sa 60 901 074kn zaračunate bruto premije osigurnja sa rastom od +203,2% u odnosu na godinu ranije. Nakon 2015. godine nastavljen je dvogodišnji pad bruto premije osiguranja. Najveći pad zabilježen je 2017. godine od -33,15%. Dok je najmanji iznos zaračunate bruto premije ostvaren 2013. godine sa 11 093 227 kn

Kretanje broja sklopljenih polica rentnog osiguranja od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom.

Grafikon 48. Kretanje broja polica rentnog osiguranja

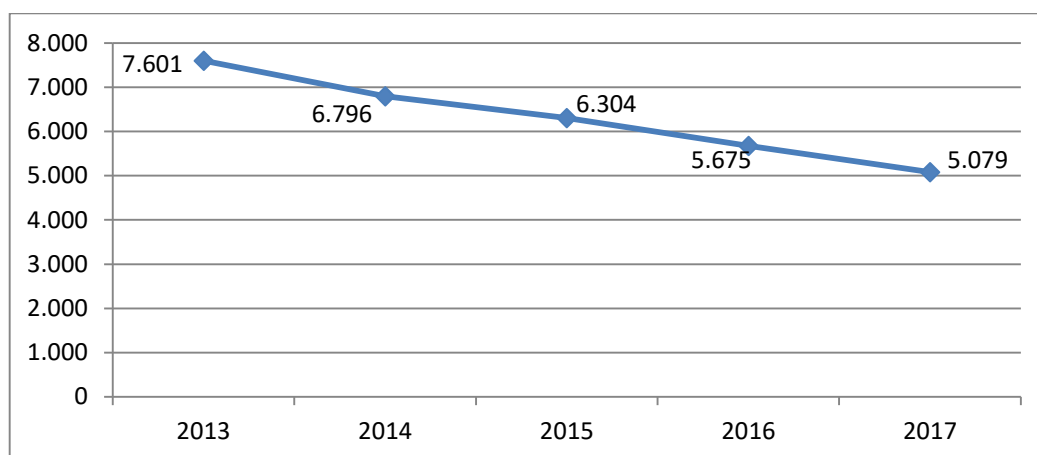
Izvor: : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 7. kolovoza 2018)

Uvidom u Grafikon 48. vidljivo je kako se broj sklopljenih polica rentnog osiguranja povećavao tokom zadnjih 5 godina i možemo pretpostaviti da će se nastaviti u sljedećoj godini. Najveći porast broja polica dogodio se 2016. godine za 1 053, što je više od uobičajenog prosjeka rasta broja polica.

- **Osiguranje za slučaj vjenčanja ili sklapanja životnog partnerstva ili rođenja**

Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja za slučaj vjenčanja ili sklapanja životnog partnerstva ili rođenja od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom.

Grafikon 49. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja za slučaj vjenčanja ili sklapanja životnog partnerstva ili rođenja (u 000 kn)

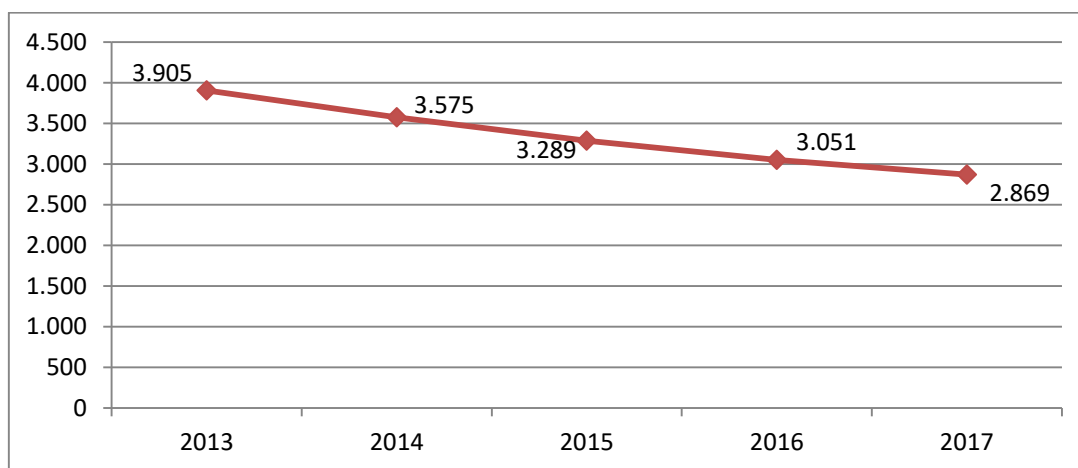

Izvor: : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 7. kolovoza 2018)

Prema podacima Grafikona 49. bruto premija osiguranja je u padu kontinuirano već zadnjih 5 godina. Za pretpostaviti da će se pad premije i nastaviti u sljedećoj godini.

Kretanje broja sklopljenih polica osiguranja za slučaj vjenčanja ili sklapanja životnog partnerstva ili rođenja od 2013. do 2017. godine prikazano je grafikonom.

Grafikon 50. Kretanje broja polica osiguranja za slučaj vjenčanja ili sklapanja životnog partnerstva ili rođenja

Izvor: : Izrada autora prema podacima <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 7. kolovoza 2018)

Iz Grafikona 50. vidljivo je kako je broj sklopljenih polica osiguranja proporcionalan u odnosu na zaračunatu bruto premiju osiguranja za slučaj vjenčanja ili sklapanja životnog partnerstva ili rođenja. Najviše se sklopilo polica osiguranja 2013. godine (3 905 polica), a najmanje 2017. godine (2 869 polica).

Životna osiguranja još čine Tontine i Osiguranje s kapitalizacijom isplate ali kako unazad 5 godine kako sam radio analizu tržišta osiguranja za svako posebno osiguranje u neživotnim i životnim osiguranjima nije bilo podataka o njima jer nije bilo sklopljena niti jedna polica osiguranja, a tako niti zaračunata bruto premija, za njih nisam mogao napraviti analizu tržišta kroz razdoblje od 2013. do 2017. godine.

Analiza kretanja premija i broja ugovorenih polica Neživotnih osiguranja

Zaračunata bruto premija u skupini neživotnih osiguranja u 2017. iznosila je 6,1 mlrd. kuna te je zabilježila porast od 273,0 mil. kuna ili 4,7 % u odnosu na 2016., na što je najviše je utjecao porast premije u vrsti osiguranja 03 – Osiguranje cestovnih vozila (porast od 80,1 mil. kuna ili 10,0 %), u vrsti osiguranja 02 – Zdravstveno osiguranje (porast od 78,6 mil. kuna ili 19,2 %) te u vrsti osiguranja 14 – Osiguranje kredita (porast od 42,0 mil. kuna ili 27,6 %).²⁰

Analiza kretanja premija i broja ugovorenih polica Životnih osiguranja

Zaračunata bruto premija životnih osiguranja iznosila je 2,9 mlrd. kuna, što predstavlja porast od 21,8 mil. kuna ili 0,7 % u odnosu na prethodnu godinu. Porast premije u toj skupini osiguranja uzrokovan je isključivo porastom premije u vrsti osiguranja 23 – Životna ili rentna osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja, dok su preostale vrste osiguranja u toj skupini zabilježile pad premije. U 2017. nastavljen je trend porasta udjela premije osiguranja s jednokratnim plaćanjem premije, na koju se odnosilo 40,7 % zaračunate bruto premije, dok je u 2016. taj udjel iznosio 38,1 %. Premija životnih osiguranja s obročnim plaćanjima premije i dalje se smanjuje, ali značajno manjim intenzitetom nego prethodnih godina.²¹

²⁰https://www.hanfa.hr/media/2635/godisnje-izvjesce-2017_web.pdf (pristupljeno 2. kolovoza 2018)

²¹https://www.hanfa.hr/media/2635/godisnje-izvjesce-2017_web.pdf (pristupljeno

ZAKLJUČAK

Svrha osiguranja je prenošenje rizika koje nalazimo u našem okruženju s pojedinca na osiguratelja (društvo za osiguranje) sklapanjem ugovora o osiguranju. Na taj se način pojedinac nastoji zaštititi od opasnosti (rizika) koje mu mogu ugroziti život ili nanijeti štete na imovini pri čemu je osnovna karakteristika tih rizika da su budućí, neizvjesni i neovisni od naše volje.

Analizirajući podatke o broju društava za osiguranje i reosiguranje na tržištu Republike Hrvatske u razdoblju od 2013. do 2017. godine broj društava je u kontinuiranom padu i svake godine se u prosjeku smanjuje za dva društva. 2017 godina je jedina u kojoj nije zabilježeno niti jedno društvo za reosiguranje u razdoblju istraživanja, što nam pokazuje da smo i dalje u velikom zaostatku za drugim razvijenim državama, jer je današnjom globalizacijom sve veći broj rizika i velikih rizika koji se preuzimaju u pokriće. Razvoj međunarodne trgovine, logistike i transporta u svim granama prometa nezaobilazne su bez osiguranja, a njihovih društava je sve manje. Nakon ulaska u Europsku uniju i mogućnost dobivanja bespovratnih sredstava za ulaganje u velike projekte (kao što je npr. Pelješki most) koji sa sobom nose ogromne rizike, neophodno je da postoji reosiguravajuće društvo na tržištu jer oni su dokaz o sigurnosti samih projekata koji su ne samo važni za gospodarstvo Republike Hrvatske već i za samu Europsku uniju, kako se ne bi dogodili velikih promašaji i financijski gubitci (kao kod početka gradnje Pelješkog mosta i tvrtke Viadukt).

Prema analizi podataka dvadeset i tri osiguranja po bruto premiji osiguranja ustanovljeno je kako kontinuirani rast (u svih pet godina analiziranja podataka) bruto premije ostvaruju samo 5 osiguranja: Zdravstveno osiguranje, Osiguranje cestovnih vozila, Osiguranje troškova pravne zaštite, Osiguranje pomoći (asistencija), Osiguranje života i rentno osiguranje kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja. Ako u obzir uzmemo 2014.godinu kao godinu prilagodbe na Europsku uniju te nova pravila i uvijete za tržišta osiguranja Republike Hrvatske onda još tri osiguranja ostvaruju rast premije: Osiguranje od požara i elementarnih šteta, Osiguranje jamstava, Osiguranje raznih financijskih gubitaka.

Pad premija u promatranom razdoblju kontinuirano svih pet godina ostvaruju šest osiguranja, a kod ostalih osiguranja bruto premija je nestabilna na tržištu te varira tijekom godina.

Analiziranje podataka za broj ugovorenih policica osiguranja u promatranom razdoblju pokazuje kako kontinuirani rast broja sklopljenih policica ima osam osiguranja, dok tri osiguranja je imalo smanjeni broj ugovorenih policama samo u 2014. godini nakon ulaska u EU. Tri osiguranja je imalo kontinuirani rast sve do 2017. godine kada su sklopili manje policica nego godinu ranije, te bit će zanimljivo vidjeti podatke za sljedeću godinu hoće li se kod tih osiguranja nastaviti pad ili je to bila samo jedna slabija godina na tržištu tih osiguranja.

Kontinuirani pad broja sklopljenih policica osiguranja u promatranom razdoblju ostvaruju 3 osiguranja: Osiguranje cestovnih vozila, Osiguranje robe u prijevozu, Osiguranje za slučaj vjenčanja ili sklapanja životnog partnerstva ili rođenja. Ostalih šest osiguranja ima nestabilno kretanje broja policica osiguranja koje stalno varira te, moguće da neka osiguranja od njih nastave rast nakon malo duže prilagodbe na tržišta nakon ulaska u EU.

Kontinuirani rast broja policica osiguranja ostvaruju osiguranja 08 Osiguranje od požara i elementarnih šteta i 09 Ostala osiguranja imovine, koje prema Hrvatskom uredu za osiguranje su izravno vezane za investicijske gospodarske aktivnosti države, te porast premija i broja policica tih osiguranja u godinama proporcionalan je rastu aktivnosti nacionalnog gospodarstva.

POPIS LITERATURE

Knjige

1. Rafaj, J. (2009.): Tržište osiguranja, Hanfa, Zagreb
2. Bijelić M., Miletić V. (2009.): Osiguranje (i reosiguranje) u globalizaciji, Rifin, Zagreb
3. Andrijašević S., Petranović V. (1999.): Ekonomika osiguranja, Alfa, Zagreb
4. Pauković H. (2018): Ključne informacije o tržištu osiguranja u Republici Hrvatskoj 2017., Hrvatski ured za osiguranje, Zagreb

Internetski izvorni

Hrvatski ured za osiguranje, dostupno

na:http://www.huo.hr/Listanje_PDF/Kljucne_informacije_2017/index.html#/4 (pristupljeno 26. srpnja 2018.)

1. Narodne Novine, dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_03_23_653.html (pristupljeno 28. srpnja 2018)
2. HUO, dostupno na: <http://www.huo.hr/hrv/statisticka-izvjesca/18/> (pristupljeno 1. kolovoza 2018)
3. HANFA, dostupno na: https://www.hanfa.hr/media/2635/godisnje-izvjesce-2017_web.pdf (pristupljeno 2. kolovoza 2018)

POPIS TABLICA

Tablica 1. Poslovi osiguranja koje su društva za osiguranje obavljala tijekom 2017.godine	13
Tablica 2. Osiguravatelji sa najviše naplaćenih premija neživotnih osiguranja u 2017.godini ...	16
Tablica 3. Osiguravatelji sa najviše naplaćenih premija životnih osiguranja u 2017.godini	16

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Struktura financijskih institucija u Republici Hrvatskoj	3
Grafikon 2. Kretanje udjela društva osiguranja u financijskim institucijama u RH.....	3
Grafikon 3. Kretanje broja društava za osiguranje i društava za reosiguranje u zadnjih 5 godina.....	14
Grafikon 4. Odnos životnih i neživotnih osiguranja od 2013. do 2017. godine.....	17
Grafikon 5. Kretanje zaračunate bruto premije životnih osiguranja (u 000 kn).....	18
Grafikon 6. Kretanje broja polica životnih osiguranja	19
Grafikon 7. Kretanje bruto premije životnih i rentnih osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja (u 000 kn)	20
Grafikon 8. Kretanje broja polica premije životnih i rentnih osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja.....	20
Grafikon 9. Kretanje zaračunate bruto premije zdravstvenog osiguranja (u 000	21
Grafikon 10. Kretanje broja polica zdravstvenog osiguranja	22
Grafikon 11. Kretanje zaračunate bruto premije dopunskog osiguranja uz životno osiguranje (u 000 kn)	22
Grafikon 12. Kretanje broja polica dopunskog osiguranja uz životno osiguranje	23
Grafikon 13. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja cestovnih vozila (u 000 kn)	24
Grafikon 14. Kretanje broja polica osiguranja cestovnih vozila	24
Grafikon 15. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja tračnih vozila (u 000 kn)	25
Grafikon 16. Kretanje broja polica osiguranja tračnih vozila.....	26
Grafikon 17. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja zračnih letjelica (u 000 kn)	26
Grafikon 18. Kretanje broja polica osiguranja zračnih letjelica	27
Grafikon 19. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja plovila (u 000 kn).....	28
Grafikon 20. Kretanje broja polica osiguranja plovila	28
Grafikon 21. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja od požara i elementarnih šteta (u 000 kn).....	29
Grafikon 22. Kretanje broja polica osiguranja od požara i elementarnih šteta	30
Grafikon 23. Kretanje zaračunate bruto premije ostala osiguranja imovine (u 000 kn)	31

Grafikon 24. Kretanje boja polica ostalih osiguranja imovine	31
Grafikon 25. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja od nezgode (u 000 kn)....	32
Grafikon 26. Kretanje broja polica osiguranja od nezgode	33
Grafikon 27. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja robe u prijevozu (u 000 kn)	33
Grafikon 28. Kretanje broja polica osiguranja robe u prijevozu	34
Grafikon 29. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja od odgovornosti za upotrebu motornih vozila (u 000 kn)	35
Grafikon 30. Kretanje broja polica osiguranja od odgovornosti za upotrebu motornih vozila	35
Grafikon 31. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica (u 000 kn)	36
Grafikon 32. Kretanje broja police osiguranja od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica	36
Grafikon 33. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja odgovornosti za upotrebu plovila (u 000 kn)	37
Grafikon 34. Kretanje broja polica osiguranja od odgovornosti za upotrebu plovila ..	38
Grafikon 35. Kretanje bruto premije ostalih osiguranja od odgovornosti (u 000 kn) ..	38
Grafikon 36. Kretanje broja polica ostalih osiguranja od odgovornosti	39
Grafikon 37. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja kredita (u 000 kn)	40
Grafikon 38. Kretanje broja polica osiguranja kredita	40
Grafikon 39. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja jamstva (u 000 kn)	41
Grafikon 40. Kretanje broja polica osiguranja jamstva	42
Grafikon 41. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja raznih financijskih gubitaka (u 000 kn)	43
Grafikon 42. Kretanje broja polica osiguranja raznih financijskih gubitaka	43
Grafikon 43. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja troškova pravne zaštite (u 000 kn)	44
Grafikon 44. Kretanje broja polica osiguranja troškovapravne zaštite	44
Grafikon 45. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja pomoći (u 000 kn)	45
Grafikon 46. Kretanje broja polica osiguranja pomoći	46
Grafikon 47. Kretanje zaračunate bruto premije rentnog osiguranja (u 000 kn)	46
Grafikon 48. Kretanje broja polica rentnog osiguranja	47

Grafikon 49. Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja za slučaj vjenčanja ili sklapanja životnog partnerstva ili rođenja (u 000 kn).....	48
Grafikon 50. Kretanje broja polica osiguranja za slučaj vjenčanja ili sklapanja životnog partnerstva ili rođenja	48